Ч. 256 (15.057). Львів, пятниця 18. листопада 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

З Антверпії до Хусту і Львова.

ФЛЯМАНДСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ІЗ ВІСТКАМИ З ЗАКАРПАТТЯ — У РЕДАКЦІЇ „ДІЛА".

Поміж численними чужинецькими кореспондентами, які в останньому часі масово приїзджають до Львова та обовязково відвідують Редакцію „Діла", цікавлючись загальною українською проблемою, польсько-українськими справами та зокрема працею української преси й журналістики у Польщі, — завітав сьогодні до нашої Редакції рідкий гість: п. К. Е. Германс (Вард), фляманець, редактор часопису „Volk en Staat" в Антверпії. У ширшій приязній розмові ред. Германс поділився теж цікавими інформаціями з Карпатської України, тим вартіснішими, що він приїхав безпосередньо звідтам, побувши там довший час. Заявив передусім, що він **великий оптиміст** щодо розвитку карпато-українських справ. З найбільшим признанням висловлювався про енергію та хист українських провідників Закарпаття, зокрема та особливо про премієра о. д-ра А. Волошина. Підкреслював, що тепер, після кількох тижнів такої безупинної та саможертвенної праці — о. д-р А. Волошин фізично і морально навіть краще почуває себе, ніж на самому початку карпато-української крізи. **На цілій території Карпатської України панує безоглядний спокій, скрізь люди з захопленням працюють, щоб надолужити втрату теренів, які відійшли до Мадярщини.** Тільки на самій північній границі, у Карпатах, деінде приходить до сутички з поодинокими диверсантами, які проте не мають ніяких виглядів на успіх з уваги на те, що поруч із скріпленими пограничними військовими силами — мають проти себе прикордонне українське населення. Наш розмовець їхав шляхом на Вороненку і тому міг з автопсії перевірити стан та настрої українського населення Закарпаття від Хусту аж до самої північної границі. Ред. Германс не міг вийти з дива, як можна розсівати такі фальшиві вістки про ситуацію на Карпатській Україні, як він їх слухав з будапештенського радія та читає тут у польській пресі. Зазначив при цьому, що світ всеодно знає правдивий стан річей.

Ґратуляційна телеграма фляманців до премієра о. д-ра Волошина.

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє, що

фляманські приятелі українського народу прислали з Бельґії премієрові Карпатської України о. д-рові Августинові Волошинові ґратуляційну телеґраму, в якій фляманці витають українців з державністю та запевнюють уряд Карпатської України про велику симпатію фляманців до української нації.

Багато ґратуляційних телеграм дістав теж премієр о. А. Волошин з Америки, Бразилії, Канади, Параґваю і т. д.

——о——

Нова українська міська управа Хусту.

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє:

Міністерство Внутрішніх Справ Карпатської України розвязало доцьогочасну управу міста Хусту.

Посадником міста з правами державного комісаря іменовано п. Михайла Ґуляничa.

В мотивах розвязання міської управи вказано, що нова ситуація Хусту, як столиці держави вимагає зовсім відмінного, як досі, ведення справ міста та його підготови до нової ролі

УРЯДОВИЙ ОРГАН КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє, що 15. ц. м. вийшло перше число **„Урядового Вістника Уряду Карпатської України".**

СТРИМАННЯ ВСІХ ЕКЗЕКУЦІЙ ТА АМНЕСТІЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ.

У 1 ч. цього Вістника поміщено декрет ч. 20. Ради міністрів Карпатської України про стримання всіх екзекуцій від 1. жовтня ц. р. до 1 вересня 1939 р. Рада міністрів Карпатської України проголосила амнестію у всіх дисциплінарних справах проти вчителів народніх та середніх шкіл на території Карпатської України, що їх почали вести до 26. жовтня ц. р. Всі слідства в цих справах припинять, якщо згадані вчителі внесуть прохання.

РОЗДІЛ КУКУРУДЗИ МІЖ БІДНЕ НАСЕЛЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Пресове бюро Карпатської України повідомляє, що уряд Карпатської України розділив 6 ваґонів кукурудзи між бідне населення в окрузі Свалеви, 9 ваґонів в окрузі Воловoго. На днях розділять 30 ваґонів між населення в окрузі Рахова. Крім того на днях має надійти 38 ваґонів кукурудзи з Румунії і 45 з Югославії. Незалежно від того уряд Карпатської України закупив ще 1.000 ваґонів кукурудзи для бідного населення.

СІЧ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє:

До Товариства „Січ" вписалося в останніх днях 1.000 членів. З кожним днем зголошуються все нові члени.

СЛОВАЦЬКА ПРЕСА ЗАХОПЛЕНА ЗАЯВОЮ О. ВОЛОШИНА.

Словацький часопис, як подає Пресове Бюро Карпатської України, „Словенскі Глас" пише у статті п. н. „Браво Волошин!" — таке:

„Премієр Карпатської України о. д-р Августин мав відвагу сказати те, що повинен сказати кожний із нас. Він заявив, що ніякої ірéденти не будуть толерувати та що кожний, хто не хоче залишитися в межах держави, може відійти.

І в нас є теж такі випадки, що сказав премієр Волошин. Але премієр Волошин пішов ще далі: Він заявив, що мадяри матимуть у Карпатській Україні такі права, які дістануть українці в Мадярщині.

Саме цей принціп і ми повинні застосувати. Премієр Волошин показав нам шлях. Вистане, коли й ми підемо тим шляхом, що ним пішов о. Волошин".

Заяву премієра о. Волошина зреферував теж на прешій сторінці А-Зет (словацьке видання) з 15. ц. м.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Патріотизм і дипльоматія.

ЧИ ДІЙДЕ ДО ПОВНОЇ НОРМАЛІЗАЦІЇ ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН?

Варшава, 14. листопада 1938

Зачнемо від короткої власної інформації.

Польська преса подала недавно за ПАТ-ом коротесеньку вістку про авдієнцію литовського посла у Варшаві — міністра Скірпи у мін. Бека. Литовська преса принесла комунікат про згадану візиту у такій самій лаконічній формі.

З достовірних джерел довідуємося, що посол Скірпа склав польському керманичеві закордонної політики звіт з наради литовських дипльоматів у Ковні і то негайно після свого повороту звідтіль. Міністр Скірпа заявив мін. Бекові, що литовський уряд готов піти на тіснішу співпрацю з Польщею під умовиною, що польський уряд зі свого боку заґарантує максімум прав литовській меншині у Польщі. Міністр Бек (кажуть) прийняв пропозицію Ковна прихильно, приобіцявши дати відповідь до двох тижнів.

З приводу тієї розмови, яка стала у Варшаві прилюдною тайною, появилося безліч фантастичних інколи взаємно суперечних сплітoк і поголосок, якими від кількох днів займається майже ціла польська і литовська преса. Такі литовсько-польські пресові залицянки повторюються досить часто і минаються звичайно без поважніших реальних наслідків. Мабуть і сама преса не бере їх надто поважно, реєструючи радше факт істнувани тих версій, чи бажаючи ними нащупати можливости для завершення повної польсько-литовської згоди, якої ріжні чинники бажають собі в обох заінтересованих державах. Здається, що саме тепер по обох сторонах відчиненого, а проте майже мертвого кордону запанували такі настрої (себто політично кажучи: такі інтереси), які уможливлюють завершення бодай про око добросусідських взаємин.

У розгляді литовсько-польських відносин ніколи не можна елімінувати історично-психольоґічного чинника, який саме в історії тих двох народів відіграв величезну ролю, будучи нпр. рішальним для політики взаємної неґації Польщі й Литви в літах 1920—1938.

Литва від 1920 р. була — як відомо — непримирно ворожа до Польщі. Не втримувала ніяких — навіть почтого-телекомунікаційних звязків із південними сусідами, можливість їх ревізії узалежнивши від ревізії виленського кордону, себто — звороту Вильна, яке досі фіґурує в литовській конституції, як столиця Литви. Об цей камінь литовської патріотичної догми розбивалися всі зусилля примирного характеру. У 1935 році полк. Бек конферував з литовським міністром Лозорайтісом у Женеві здавалося, що найдено формулу замирення. Але дехто з найвищих литовських чинників, уроженці Вильна, неґативно поставилися до „нормалізації" відносин. Польський уряд зареаґував тоді репресіями супроти литовської, цупко зорганізованої меншини. Литва відповіла тим самим. І так почався найбурхливіший період польсько-литовських взаємин, який на Виленщині дав себе пізнати з голосного процесу литовського діяча Сташіса, з розвязанням усіх литовських товариств і ліквідацією преси — та закінчився безкровним цьогорічним березневим ультиматом Польщі. Покинена своїм совітським союзником Литва (як потім Чехословаччина) рішилася зрезиґнувати з престіжевого спору, опертого на максимально-ревізіоністичній програмі та обмінялась з Варшавою акредитованими послами. Польща виграла тоді морально — престіжевий спір, а фактично в обосторонніх взаєминах не багато змінилося. Розпочалася лише довга черга незясованих блиїже розмов та вертрактацій на ріжнородні теми.

Щойно тепер має ніби прийти до „правдивої" нормалізації.

Над цією справою працює вже сьогодні гурт політиків і дипльоматів із обох сторін. Вістка про скорий приїзд мін. Лозорайтіса до Варшави та ще й з ордерами для президента Ігнатія Мосціцького — це мабуть покищо вигадка журналістичної уяви. Зате вістка про приїзд до Варшави польського посла у Ковні Харвата відповідає правді. Підтвердив її поважний литовський часопис „XX Амжіус", інформуючи м. ін., що посол Харват привозить до Варшави конкретні пропозиції знад Німану у справі шкільництва, культури, товарообміну тощо.

Не підлягає ніяким сумнівам, що нові прояви рухливости на лінії Варшава—Ковно мають свій рушійний пункт на заході та на півночі, себто у Берліні й у Клайпеді. Посилена націонал-соціялістична пропаганда й німецька політична акція в тому важному балтійському порті — стала недавно джерелом тривожної вістки, яка обігла цілу европейську пресу та за якою Польща й Німеччина мали заключити протилитовський пакт, щоби включити її згодом у свою територіяльно-політичну систему і створити поле для спільного маршу на схід. Що така версія (джерел її дошукуються у Москві) затрівожила литовців — про це найкраще свідчить скликання конференції литовських закордонних дипльоматів до Ковна. Засідання конференції збіглося з інтервю міністра Бека, в якому він ясно і категорично заперечив існування будь-якого протилитовського пакту між Варшавою і Берліном.

Німецькі кола задержали повну резерву. Натискаючи на Литву окружними дорогами, щоб запевнити якнайбільше прав для земляків у Мемелі (Клайпеді) — декларують вони одночасно повну прихильність до Ковна і ні слівцем не натякають на можливости будь-якої територіяльної агресії.

Щодо актуальних польсько-литовських переговорів у Варшаві, то тут не від речі буде подати німецьке насвітлення тих переговорів у щоденнику „Фрає Прессе".

На його думку актуальні дипльоматичні переговори Варшава—Ковно прийшли таки з литовської ініціятиви. Було віддавна бажанням балтійської антанти як мога найбільше бути невтральною супроти всіх спорів західної і середущої Европи. Тому балтійські держави завжди бажали собі полагоди польсько-литовського та литовсько-німецького конфлікту. Актуальні польсько-литовські переговори доповнюють таким робом німецько-литовські розмови про майбутній статут Клайпеди.

Нормалізацію польсько-литовських взаємин диктують у першу чергу господарські інтереси обох держав, а саме: бажання оживити мертвий польсько-литовський кордон та (з польського боку) використати порт у Клайпеді. Переговори на цю тему почалися вже літом ц. р., перервали їх події останніх тижнів. На кінець листопада (сподівається німецька сторона) позитивно закінчать їх між усіми трьома зацікавленими контрагентами

Зацитовані німецькі інформації вичерпуюче освітлюють суть актуальних оживлених поїздок на зарослому шляху з Варшави на близьку північ.

У світлі таких далекосяглих інтересів (не забуваймо, що німецька політика послідовно працює над монтуванням шляхів і засобів у поході на Москву!) справа психічно-патріотичних конфліктів поляків і литовців відходить самозрозуміло на дальший плян. А всеж — не треба під цим оглядом грішити оптимізмом. Литва з певністю ніколи не зречеться своїх історичних претенсій до Вильна — мітичного міста литовської національної сили й експансивної туги. Ніхто не примусить Литву перемалювати свої мапи й атляси, на яких литовські патріоти накреслюють Виленщину, Лідщину та Свенцянщину, як „безспірно литовський край", так як Польща ніколи не захоче зректися „найбільш польського Вильна". Навпаки, литовський нарід, здаючи собі справу з користей, що їх приносить чи принесе співпраця з поляками — завжди тихцем леліятиме ідею прилучити Вильно, хочби навіть і дійсно вістка про офіційну ліквідацію „Союзу Визволення Вильна" (подала її тільки польська преса, зближена до МЗС!) була близька правди.

Свою тактику завдячує Литва ситуації на міжнародній арені. Совіти це для неї занадто небезпечний союзник, німці — так само, Польща — це резигнація з Вильна та ще одна держава у Клайпеді. Залишається єдиний шлях — опертися на балтійську Антанту і співпраця з Берліном та Варшавою у скромних, найбільш життєво необхідних межах. Тому й фінал польсько-литовських мирових переговорів ясний: співпраця в господарстві, взаємні уступки для меншин, виміна преси та взаємних куртуазійних жестів. Обостороння нехіть буде час-до-часу вибухати, але дипльоматичний хист буде ці вибухи замазувати.

Ми, українці, стежимо за цими справами з великим зацікавленням, якого джерела найбільш природні та зрозумілі: адже — поруч із білорусинами — нема другого такого народу у світі, до якого український нарід ставився би з таким правдивим і глибокими сентиментом, як до литовців! І з поміж усіх політичних правд найбільш безспірна одна: будучність литовського та українського народу стоїть у тісному взаємному звязку.

КТВ.

„Армія польська на Русь!"

Демонстрація проти Карпатської України у Варшаві.

Варшава, 15. листопада.

Це вже вчетверте два останні тижні. Властиво спроби зорганізувати велику демонстрацію за спільним польсько-мадярським кордоном, себто проти Карпатської України, кінчилися дотепер здебільша фіяском. Дві через заборону влади, одна (д-ра Бобржинського) через смішно малу кількість учасників. Сьогоднішня маніфестація, зорганізована **„Пресовим Комітетом боротьби за польсько-мадярський кордон"** — можна сказати — вдалася. Вдалася щодо фреквенції (800 осіб), завела щодо рівня та змісту промов, які бреніли типовим тоном радше дешевої фразеольоґічної демаґоґії, ніж поважної арґументації, якої можна було сподіватися від **еліти** польських консервативно-католицько-радикально-фалянґових редакторів, що раптом запрагнули — на взір клясичних Демостенів — авансувати на трибунів народу.

У великій салі техніків при вул. Чацького, перед авдиторією, складеною з чверть- пів і повних інтеліґентів (у тому була добра сотка українців!), засіла, викликана адв. Вільським, почесна президія, а саме: ред. Ст. Пясецький із семітським виглядом („Просто з мосту"), чорновусий шляхтич ред. Бобінський з сензаційного „Меркурія", екс-посол у монoклі Будзинський з „Юнтра праци", що програло вибори, граф Чапський, ред. Ібянський вель Фелікс Загора, наш добрий знайомий з „П.-У. Бюлетину", безголосий і сухий ред. Фрич, кровожадний ред. Шпаковський з „Фалянґи" та крім того — усміхнений граф

Не лишайте без помочі стрільців УГА — теперішніх немічників, — що вже повних 20 літ зносять по геройськи тягар воєнного інвалідства.

І. БИЛИНА.

На двох стільцях.

Що значить сидіти на двох стільцях, як врештою неодну психольоґічну дрібничку з людських відносин, я пізнав щойно на війні. Не говорю тут про досвід з таких прикладів, як перехід на сторону ворожої держави для вищих цілей або діяльність шпигунів у часі війни. Бо хоч це теж приклади, які можна підтягнути під поняття сидження на двох стільцях і на яких найкраще можна бачити його можливі наслідки, але це речі, що належать до іншої категорії понять. Тут маю на думці звичайне, не геройське сидження на двох стільцях, яке може трапитися всякій людині і то не з якихось глибших мотивів, а просто зі слабости думки, волі чи характеру і через тимчасові відносини. Отже чим власне небезпечне таке сидження на двох стільцях і в які конфлікти може людина через нього попасти, я пізнав у часі війни на прикладі одного чи точніше двох наших полонених старшин в Італії.

Це було в 1919 році. Я був у полоні в Італії, все одно в якому місті і таборі. У таборі було коло двістіпятьдесять старшин, німців, мадярів, хорватів зі словінцями та українців, бо інші народности вже були виїхали домів, як іще раніше не були вступили до своїх леґіонів, які, як відомо, під кінець війни творила італійська команда. Українців було з тридцять, самих молодих хорунжих і поручників, між ними і я. А тому що я був між українцями найстарший віком, італійська команда табору, якщо мала які спільні справи до українців, як напр. відома спроба вербування нас до армії от. [illegible], звертався через мене.

Отже десь у березні 1919 року одного [illegible] табору.

По дорозі питаю італійського вояка, що по мене прийшов, що це за справа. Він сказав, що в канцелярії є якийсь „уфічіяле украіно" і це мабуть я йду до нього.

Мені вже було впало на думку, що це може якийсь старшина з української місії, що їх, як ми зачували, вислала українська влада в ріжні краї Антанти для переговорів у справі пересилки нас на Україну, і я вже тішився такою зустріччю.

Приходжу до команди.

— Пане так і так, — каже до мене комендант табору, — тут один ваш земляк — я все ще не знаю, хто це може бути — бажає з вами говорити. Прошу в оці двері.

Стукаю і входжу до кімнати. Зривається австрійський хорунжий, — я був поручник, — полонений як і я, представляється — називався Ч — і якось без ніякого вступу і якби з тремою в голосі каже до мене, розуміється, по українськи:

— Я — москвофіл. Мене італійська команда перенесла сюди. Чи ви й товариші українці нічого не маєте проти того, щоб я був у цім таборі?

Признаюся отверто — хоч як це може буде дивним видаватися — що й тоді вперше у своєму житті стрінувся віч-на-віч з якимсь нашим москвофілом, з яким мусів увійти в ближчі відносини. Як відомо, в нас українець може пережити ціле своє життя і не зійтися ближче з москвофілом. На думку багатьох це з принципово-національних причин. А я чомусь завсіди думав, що це тому, що українці — демократи, а москвофіли — аристократи.

Отже коли передімною станув наш живий москвофіл [illegible] не знав що відповісти, особливо, що [illegible]

як ми зачували, москвофіли в Галичині робили з нами спільну роботу, а передовсім, щоб не показати себе таким, що низько думає, я подаючи йому руку і представляючись, ніби я тільки через те не відповів йому зараз, кажу:

— Ні, я не маю нічого проти того, а так само, думаю, мої товариші не будуть мати нічого.

Ми хвилинку помовчали

— Я ще маю одну справу: тому, що мене вважають дезертиром...

— А, — кажу вже без надуми, — якщо ви дезретир, то тут рішаю не я, а наш внутрішній австрійський командант, полковник.

— Ні, я не дезертир, але можливо, що командант табору скаже або вже сказав вашому полковникові, що я дезертир...

Це мене зацікавило. Взагалі ціла поява Ч—а мене зацікавила. Ми полонені по таборах через довге відокремлення від зверхнього світа і взагалі через анормальне життя були душевно виблідлі і на будьщо вражливі. Але по його мові й рухах Ч—а було видно, що він переживає щось більше ніж звичайну неволю. І я відразу йому співчував. Щодо того, що він сказав, що командант табору міг переказати нашому полковникові, що він дезертир, то італійські старшини справді любили нашим старшинам, особливо німцям, переказувати, що хтось із полонених, якщо такого до табору перенесли, є дезертир. Це, певно, зі злорадности і тому, щоб ширити серед нас депресію.

— Чомуж — перериваю йому — італійська команда вважає вас дезертиром? Розкажіть, я поговорю з нашим полковником

— Це довша історія. Але [illegible] так довго сидіти. [illegible]

(Далі буде)

Лубенський, варш. кореспондент виленського „Слова“ та й урешті аскетичний у вигляді ред. Войтіх Залеський, що саме почав творити нове абц своїх нових концепцій і врешті ред. Олександер Бохенський з „Політики“. Запрошений д-р І. Мошинський з консервативного „Часу“ чомусь не зявився.

Не потребуємо хіба окремо інформувати, що майже кожний з пп. редакторів, яких ще два тижні тому міністр Бек не хотів приняти, виступав з менше чи більше вогненною промовою, які ріжнилися між собою лише тим, що деякі з них починались, а деякі кінчились, (хоч були й такі, що обмежувались тільки до виголошення того гасла) рефреном: **„Польська армія на Русь!“**

Зміст поодиноких промов? Прошу дуже, коротко й толковито: Ред. Пясецький: „Польська армія на Русь!“ (саля повторяє). Ред. Фрич: Те саме — тиха історична розвідка про „братерство“. Ред. Бобінський змайстрував штудерну розсувану карту Мадярщини з наявним виказанням „кривди“ і погрожував „православним румунам відобранням Семигороду, православним болгарам, сербам та всім, що не мали щастя бути латинниками, ревіндикаціями“. Ред. Бобінський — прекрасний демаґоґ і міг би сміло виступати зі своїми вусами й голосом у звукових фільмах, бо потрапить говорити понад верещання юрби. Ред. Олександер Бохенський, що аристократично іґнорує шелестівку „р“, зменшуючи через те грізну вимову таких патетичних фраз, як „кррово, машерррувемо на Ррусь, аррмія і т. п.“, зробив нам особливу несподіванку, не забувши (одинокий з промовців!) згадати Львова, Галичини і т. і. Д-р Залеський говорив про версальські сальони й вагони і „дав копняка німецькому творові ректе — Карп. Україні“, що саля весело підхопила. Накінець п. Шпаковський — зубатий Брутус „Фаланґи“ — говорив так довго і так патетично, що всі встали, заакцептували текст резолюцій проти самостійного Закарпаття й піднісши правиці заспівали „гимн млодих“ та пішли до шатні й опісля під мадярський консулят або до дому.

Українські слухачі здебільша ревно плакали, чуючи, як кожний з пп. редакторів кликав до зброї „на оборону мальтретованих чехами русинів“. Закордонні журналісти, особливо болгарські, румунські й німецькі нотували пильно всі промови. Настрій був піднеслий. Молодь верещала скандованими вигуками: „Дайте нам зброю, йдемо за братів мадярів!“

З цілої тої демонстрації варто було запамятати один вислів д-ра Залеського, мовляв, якщо він відповідав би за сучасну політичну лінію Польщі, то „не хотів би поносити відповідальности перед історією за пасивність польських провідних чинників“. Це цікаве речення варто запамятати. Може дійсно колись варто буде його пригадати авторові. В житті, політиці та історії ріжно буває...

КТВ.

Ліквідація Офісу Нансена

та майбутня організація міжнародньої опіки еміґрацією.

Женева, в листопаді 1938.

З днем 1-го січня 1939 р. т. зв. Інтернаціональний Офіс Нансена припиняє свою діяльність. На його місце приходить нова організація з місцем осідку в Льондоні, а саме Високий Комісаріят під загальною управою Ліґи Націй, що заступить собою так Офіс Нансена, як і окрему установу, що опікувалася досі збігцями з Німеччини. Дотеперішній голова Офісу, п. М. Гансон, подався до димісії, а останні Збори Ліґи Націй уже призначили на становище високого комісаря сера Герберта Емерсона, колишнього британського правителя Пенджабу.

Офіс Нансена викликав слушне незадоволення і критику в організаціях українських еміґрантів. Як відомо, ця установа не тільки не визнавала офіційно істнування окремої катеґорії української еміґрації, але також, у щоденній практиці, фаворизувала постійно московську еміґрацію: представники цієї останньої засідали у виконних органах, займали численні посади в централі та по представництвах Офісу, а московські еміґраційні організації діставали львину частину всіх допомог та позичок. Був час, коли українські організації не діставали дослівно нічого (роки 1930-31), або лише дуже незначні суми.

Не дивлячись на те, помилкою булоб думати, що нансенівський Офіс був зовсім непотрібний українцям. У численних випадках він давав необхідну правну опіку і нашим еміґрантам. Крім того, після енерґійних протестів і невпинних заходів представників Головної Еміґраційної Ради та інших українських організацій, удалося досягти того, що Офіс почав видавати деякі допомоги та позички й українцям. Так нпр., за два останні роки, від липня 1936 р. до липня 1938 р., українські організації дістали коло 22 тисяч швайц. франків, не враховуючи сюди сум, що їх шляхом спеціяльного розподілу дістала українська еміґрація в Румунії. Певна річ, що така допомога була вже невистарчальна, особливо в порівнянні до великих і пекучих потреб української еміґрації та до тих вдесятеро бодай більших засобів, що їх і надалі діставала еміґрація московська та вірменська. Проте і ця невеличка допомога ставала нераз у пригоді і нехтувати нею не приходиться. Грошеві допомоги на інвалідів, безробітних чи дітей у Франції, на діточий притулок у Подебрадах, на бурси для хлопців та дівчат у Перемишлі, і т. д., і т. д., безумовно спричинилися, хоч у невеликій ролі до зменшення злиднів серед української еміґрації.

Треба відмітити, що до уважнішого відношення Офісу до потреб української еміґрації спричинилася без сумніву особа його останнього голови, п. Гансона, який хоч і не виявив особливих симпатій до українців, але старався завжди додержуватись безсторонности. Тому можна з жалем прийняти до відома його відхід від кермування справами втікачів. Що-ж до скасування Офісу, то майбутнє покаже, чи принесе воно корисні для нас зміни. Якби Офіс виконав був домагання українських представників до його виконних органів, то тоді ми малиб дійсно підставу сумувати з приводу його ліквідації. Але наші домагання залишилися несповненими...

* * *

Щодо правного становища еміґрантів, то ліквідація Офісу не внесе тут, бодай наразі, ніяких змін. Покищо залишаться ті самі пашпорти і продовжуватиметься, там, де його впровадили, обтяжування еміґрантів так званими нансенівськими марками (яких лише назву либонь змінять). Так само залишаться і надалі по окремих країнах представники Офісу, чи то Високого Комісаріяту.

Зате більші зміни мають прийти в несенні матеріяльної допомоги еміґрантам. По-перше, на майбутнє мають припинити видачу позичок: даватимуть лише безповоротні допомоги у випадках великої нужди. По-друге, допомоги видаватиме не сам Високий Комісаріят безпосередньо, але спеціяльні комітети з представників еміґрації, зорґанізовані в кожній країні при його представництвах, а навіть і там, де таких представництв нема (нпр. Польща). Можливо, що ці комітети гратимуть не тільки ролю органів для розподілу фондів, але уявлятимуть собою дорадчі органи при Комісаріяті для загалу справ, звязаних з еміґрацією.

Організація таких комітетів дуже важна річ, бо вона може викликати деякі трудноші для українців. Правда, праця вже істнуючих досі подібних комітетів відбувається ніби нормально, але це не виключає можливости, що на інших теренах прийде до загострення відносин між ріжними катеґоріями еміґрантів, якщо нпр. москалі намагитимуться покривдити інтереси українців або навіть виключити їх з участи в цих комітетах. В кожному разі ця справа вимагає пильної уваги українських еміґрантів, деб вони не перебували: вони мусять подбати, щоб українці скрізь були представлені.

Трохи незручним видається вибір нового місця осідку централі. Льондон занадто віддалений від головних осередків еміґрації, що унеможливить частіший безпосередній контакт представників еміґраційних організацій з Високим Комісаріятом. Також деякий острах викликує його сконцентрування в одній установі, поруч зі справами давніших біженців, справ нових біженців з Німеччини, що належать, так би мовити, до цілком іншої категорії. Можна побоюватись, що Високий Комісаріят, зважаючи на свіжість подій та піддаючи деяким впливам, буде звертати більше уваги біженцям з Німеччини.

Зате потішаючим фактом є те, що в установах Високого Комісаріяту не сміють брати участи еміґранти, ані навіть колишні еміґранти. Таким чином від нової орґанізації можна сподіватися більшої обєктивности, бо в ній не матимуть голосу москалі, що на кожному кроці старалися завжди шкодити українцям. Москалі, як про те вже була згадка, займали численні посади в Офісі й одночасно всіми силами намагалися недопустити туди ніодного українця не вважаючи на домагання і протести українських еміґраційних організацій, які виставили рішучий постулят: „всі, або ніхто!“. Тепер можна лише сказати: „котюзі по заслузі...“

Переорґанізація органів опіки еміґрацією насуває мимохіть думку, що може прийшов слушний мент знову піднести питання, щоби українську еміґрацію признали окремою катеґорією еміґрації (як відомо, до цього часу українців формально причисляли до москалів, „ріс“, визначуючи лише в практиці щоденних зносин їх окреме істнування). При сучасній зміні міжнародніх настроїв щодо українського питання взагалі, ця справа не видається безнадійною. Здобуття цієї позиції означало би не лише велике збільшення нашого загального національного престіжу, але далоб також неабиякі користи у практичних зносинах української еміґрації з новоповсталим Високим Комісаріятом. Центральним українським орґанізаціям варта зупинитися поважніше над цією думкою та приготовити відповідні заходи.

Так у загальних виглядають справи, що виникають у звязку з ліквідацією нансенівського Офісу. Певна річ, що майбутнє може принести більш далекосяглі зміни, а може й змінити ті нові порядки, які передбачаються і про які була мова: залежатиме це в першій мірі від нового високого комісаря, який поки-що ще не приступив до виконання своїх обовязків.

* * *

На зовсім окрему увагу заслуговує ситуація еміґрантів у Чехо-Словаччині. Якщо справді праський уряд змушений буде припинити дотеперішню допомогу, то її положення може стати траґічним. Офіс Нансена вже поінформований у цій справі. Також щодо ситуації цілої української еміґрації у Чехії, інтервеніював в Офісі представник Головної Еміґраційної Ради, звертаючи його увагу на необхідність вжити широкозакроєних заходів для приготування можливо необхідної масової допомоги тамошнім українським еміґрантам.

Уже тепер Офіс Нансена має намір визначити деякі фонди на потреби еміґрації в Чехо-Словаччині. Одначе він не анґажується належно в цій справі, бо нею має очевидно зайнятися в усій повноті уже Високий Комісаріят. Проте вже тепер можна чути голоси, що Високий Комісаріят не зможе давати допомоги в тій мірі, як це щедро робив праський уряд. В кожному разі, українці в Чехо-Словаччині повинні припильнувати, щоб відповідна частина фондів, що їх розпреділюватимуть для еміґрації в Чехії, дісталась українським орґанізаціям. Не завадилоб, якби окремі українські орґанізації в Чехії порозумілися між собою та виготовили для Офісу Нансена (а пізніше для Високого Комісаріяту) спільний плян своїх потреб.

Проте треба мати надію, що не вважаючи на перші алярмуючі чутки, ситуація у новій чехословако-українській державі не буде виглядати так безнадійно для українських еміґрантів. З другого боку, з огляду на те, що можлива допомога Високого Комісаріяту уже тепер заповідається невистачаючою, а також з інших міркувань, — українська еміґрація в Чехії повинна взяти під увагу й інші можливости та перспективи, що будуть може і більш успішні і більш тривкі.

Микола Лівицький.

Женева, в листопаді 1938.

В місяці листопаді Український Нарід повинен доказати, що йому не байдужа доля інвалідів Українського Війська

Соціяльно-політичні змагання галицьких українців з кінцем минулого століття.

(1870—1900).

Народовцями називалась у нас перша група галицьких русинів (українців), що зорганізувалася в окрему партію проти галицьких русофілів. Коли галицькі русофіли щораз більше наближувалися до „единства русского" (російського) народу", то наші народовці (українофіли) відносили щораз виразніше ідеольогію **самостійности українського народу.** Ця національна ідеольогія народовців мала також свій соціяльний підклад, бо вони обстоювали проблеми: **рівности усіх суспільних кляс і свобод для всіх.**

Тому народовців прозивали: **хлопоманами,** значить, що браталися з хлопами.

А до того треба знати, яке було русофільство галицьких старорусинів. Воно було не тільки політичне, але й національне. Ось, хочби чехи. Вони були політичними русофілами, добачували у царській Росії охорони всіх славянських народів, але кожний чех був проте чеським патріотом і ніколи не вирікався своєї чеської національности в хосен російської. Натомість галицькі русофіли вирікалися навіть української національности і її ненавиділи, а визнавали себе „русскими", значить приналежними до російського народу, хоча навіть не знали його мови. Вони бачили у царській Росії свою кращу будуччину і безоглядно **осуджували всякі наші визвольні змагання** як збочення сепаратистів.

Діяметрально протилежне становище займали наші народовці, бо вони визнаючи себе українцями уважали царську Росію ворогом українського народу та поборювали російський імперіялізм. Цим пояснюється становище галицьких поляків до наших народовців у сімдесятих і вісімдесятих роках минулого століття. По програних повстаннях, поляки були найзавзятішими ворогами Росії, бо вона не допускала до відновлення польської держави. І тому вони схилялися на бік наших народовців-українців, щоб мати союзника проти Росії, сподіючись, що українці доможуть їм відбудувати Польщу. З тієї причини галицькі поляки були тоді завзятими ворогами русофілів.

Підхоплюючи ті обставини, галицькі русофіли вели пропаганду проти наших народовців, пятнуючи їх **ляхоманами,** тобто, що вони братаються з поляками.

До зясування соціяльно-політичного становища галицьких народовців прийшло аж в р. 1892. Тоді вони прийняли у народній програмі політичного товариства **„Народна Рада"** у Львові такі постанови: „Ми, русини галицькі, **часть народу русько-українського,** придержуючися державно-політичних заявлень програмових „Ради Народної Руської" з року 1848, перших загальних зборів „Народної Ради" з року 1890 і руських народних послів соймових з року 1890 і руських послів до ради державної з року 1891, — хочемо всесторонного і свобідного розвою нашої руської (української) народности як самостійної народности славянської, та свідомі **своєї індивідуальности національної** і культурної — бажаємо успішного розвою нашої суспільности в напрямах: просвітнім, економічнім, культурнім і політичнім... як також „хочемо освідомляти наш руський нарід зі всіми здобутками здорового поступу і науки, — **на основі поступово-демократичній"...**

Та вже в р. 1899 дійшло до поширення народньої програми **на національно-демократичній основі.** У цій програмі сказано між іншим: „Змагаємо до того, щоби загал нашого народу в Австрії здобув собі якнайбільший вплив на законодавство й адміністрацію в державі, краю, повіті і громаді, і це шляхом повного **здемократизування законодатних і репрезентаційних установ",** а в економічних справах: „Змагаємо до того, щоби наш нарід взяв у свої руки засоби продукції, передусім землю та розвинув у себе свій власний промисл, торговлю і кредит та в продукції, кредиті і торговлі визволився від залежности і визиску із сторони інших народів і країв".

Вкінці, як політичну плятформу принято вже тоді: „щоби цілий українсько-руський нарід здобув собі культурну, економічну й політичну самостійність та зеднався зчасом в одноцілий **національний організм,** в якому ввесь загал народу на свою загальну користь орудував би всіми своїми справами: культурними, економічними і політичними".

Але тоді вже галицькі поляки не схилялися на бік наших народовців, значить галицьких українців, бо побачили виразно їх самостійницькі змагання, нова всепольська партія піднесла гасло Романа Дмовського звороту до Росії і стала кокетувати з галицькими русофілами. Звідсі та русофільська кириня досі покутує.

Ось так ґрупа народовців, що зорґанізувалась відтак в народню партію і потім поширилася н національно-демократичну партію, поклала національні і соціяльно-політичні **основи українства на галицькій землі.**

Д-р Кость Левицький.

10. XI. 1938.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 19 листопада 1888.

КОНСТИТУЦІЯ І ПРАКТИКА.

У звязку з заявою намісника Баденія перед українською делегацією, що він стоїть у відношенні до українців на становищі конституції з 1867-го року, „Фремденблят" написав, що ця програма „шефа цісарської екзекутиви зовсім правильна". „Діло" на це становище „Фремденбляту" пише:

„І попередник гр. Баденія, нинішній міністр для Галичини, не міг стояти на ніякім іншім становищі, як конституції з 1867-го року. Тільки-ж у практиці звичайно виявляються такі факти, що суперечать правильній теорії... При конституції з 1867-го року пережили ми в останніх часах: багато ревізій, головно в Рогатинщині; заборони або розвязування читалень в ріжних сторонах краю; невиправдане розвязання народнього віча в Косові; негацію руської мови в ц. к. староствах; багато фактів безосновного переношування або і звільнювання зі служби народніх учителів; переношування урядовців на Мазури; заборону учителям в Рогатинщині належати до руського касина і т. д., — пережили ми і багато виборів, скінчивши на останньому виборі в Снятині, який переводив комісар Вагнер. З огляду на ті факти ми, очевидно, мусимо бажати, щоби при новім намісникy, що стоїть також на становищі конституції з 1867-го року, подібні речі не проявлялися, щоби те його становище ясно і всюди видно було на практиці."

„ЯК ЦЬОГО БАЖАЄ ЦІСАР ВІЛЬГЕЛЬМ..."

„Як повідомляє „Кройццайтунг", між Віднем і Галичиною йдуть тепер переговори, чи можна буде, щоби з весною найближчого року зїхались цар Олександер III. і цісар Франц Йосиф разом у Берліні, як цього бажає цісар Вільгельм."

„СПОСІБ ПРОДОВЖАТИ ДОВОЛІ ЗИМОВИЙ СОН У РОСЛИН

винайшов один урядовець ботанічного городу в Мінхені і тепер можна вже буде період цвіту в якоінебудь рослини викликати по своїй волі. Той урядовець має тепер у себе в розвиті смикавки (пріма веріс) нарцизи, рожі, гвоздики та інші цвіти і каже, що може викликати цвіти в кожній порі року; річ великого значіння для городничої штуки."

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ БУДУТЬ ІНТЕРВЕНІЮВАТИ ЗБРОЙНО В ОБОРОНІ КОЖНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ.

През. Рузвельт заповів, що буде домагатись від конґресу нових законів, які уповноважнили би збройні сили Злучених Держав інтервеніювати в обороні якоїнебудь американської країни перед нападом зі зовні.

—o—

БЕРЛІН ПРО ВИЇЗД АМЕРИКАНСЬКОГО АМБАСАДОРА ДО ВАШИНҐТОНУ.

Берлінські політичні кола рішуче виступають проти тверджень закордонної преси, буцімто уряд Злучених Держав візвав свого амбасадора з Берліну на те, щоб він зложив звіт зі сучасного положення у звязку з антисемітською політикою останніх днів.

Берлінські політичні кола переконані, що звіт амбасадора Вільсона про положення у Німеччині причиниться до виясненння ситуації та спаралізує антинімецьку акцію у пресі.

—o—

РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ ТА КОРОЛЕВИЧ У ЛЬОНДОНІ.

У вівторок вечором приїхав спеціяльним поїздом на льондонський двірець Вікторії румунський король зі сином; двірець був прибраний. На пероні чекав на гостину король Юрій, прем. Чемберлен, мін. Гор і Галіфакс, шефи ген. штабів: імперіяльного та летунського, посадник Льондону та інші військові й цивільні достойники. З двірця переїхали королівські гості до палати, де повитала їх королева з княжнами Елисаветою та Маргаритою.

Опісля король з королевичем відвідали королеву-вдову Марію.

Вечором брит. королівська пара уладила бенкет у честь гостей; взяло в ньому участь 160 осіб.

В середу вечором король Карло уладив великий бенкет в румунському посольстві, опісля був у королівській палаті на принятті, на яке запрошено 600 осіб.

—o—

ЖНИВО СМЕРТИ ЯПОНСЬКИХ ГИДРОПЛЯНІВ.

Недалеко Льошієну японські літаки збомбардували автокольону, зложену з 30-ох самоходів, якими їхало 2.000 китайських вояків; китайці потерпіли великі втрати. Крім того японці збомбардували китайські військові транспорти коло Йочав (де затоплено китайську канонірку) та на північ від Генину.

Японські гидропляни збомбардували Лингкі та Ченте

У Карпатській Україні нема заворушень

лиш закордонні елементи намагаються їх викликати — стверджує німецьке інформаційне Бюро.

Як подає радієвий комунікат пресового Бюра Карпатської України, кореспондент Німецького Інформаційного Бюра стверджує, що вістки про заворушення у Карпатській Україні є вигадкою. Лиш закордонні елементи вдерлись на карпатоукраїнську територію, щоб викликати замішання.

Зрештою в Карпатській Україні панує повний лад. У всіх школах, відбувається правильна наука. Евакуація відступлених Мадярщині просторів пройшла гладко, без перешкод, в порядку.

Переговори з Румунією у справі привозу харчів та нафти продовжуються.

Диверсанти з шоколядою „Фукса".

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє:

У північних округах Карпатської України розбито ватагу диверсантів, зпоміж яких 4-ох згинуло. Одночасно українські селяни схопили шістьох диверсантів і доставили їх до військової станиці. Диверсанти були озброєні „Мавзерами", на яких фабрична марка була замазані і мали при собі 900 зол. та 800 чеських корон, шоколяду з варшавської фабрики Фукса, військовий „цвібак" і летючки в чеській, словацькій та поганій українській мові за поворотом до влади Бродія. Між диверсантами є один поручник резерви, який зізнав, що завданням диверсантів нищити комунікаційні шляхи в Карпатській Україні.

Українські селяни не хотіли приняти грошевої нагороди, що їх визначила влада за схоплення диверсантів. Українські селяни заявили, що диверсантів зловили сповняючи свій громадянський обовязок. Усеж таки військова влада наказала виплатити селянам 3.000 чеських корон нагороди. Прізвища схоплених диверсантів оголосили в четвер 17. ц. м. вечором радіостації: Братислава і Банська Бистриця.

Інша ватага диверсантів обстріляла з кордону українських робітників, які працювали в лісі у Карпатській Україні безпосередньо за кордоном. Один з українських робітників ранений в обі ноги.

НОВИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ ПОДРУЖНИЙ ЗАКОН НЕ БУДЕ НАРУШУВАТИ КАТОЛ. ПРАВ.

Італійський король вислав до папи листа, в якому запевнює, що новий закон про подружжя буде рахуватись з церковними правами.

Як стверджує „Оссерваторе Романо", цей лист вповні успокоїв католицькі кола, які були занепокоєні декретами, що забороняють італійським громадянам-арійцям подружжа з особами інших рас.

Жіноча сторінка.

Праця на селі, чи праця для села?

Зацікавлення нашого села і його потреби вимагають від нашої міської інтелігенції інакше дивитись на того роду працю, якої від неї сьогодні село вимагає. Самі гасла, які вони не булиб привабливі, без реальних вислідів не можуть уже ані надго захопити ані вдоволити селянські маси. Це собі мусить усвідомити кожний працівник чи працівниця, що хоче у висліді своєї праці на селі і для села бачити позитивні наслідки.

Жінка-селянка, якщо їй не дати такого пляку праці, який би був їй близький і зрозумілий та у висліді якого вона малаб реальні наслідки захопиться на якийсь час працею в організації, але потім буде підсвідомо невдоволена і свою рухливість та енергію дуже часто зверне в тій самій організації на деструктивну роботу, плітки, інтриги, сварки з іншими членами то-що. Це мусять зрозуміти ті, що мають добру волю і охоту нести свою працю і сили на село. Це мусить зрозуміти в першій мірі і та наша молодь, що йде працювати між селянські маси. Мусять про це памятати і з цим рахуватись і ті наші вже досить численні organізаторки чи пропаґаторки, які з почину ріжних наших товариств чи установ ідуть працювати на село, нераз і зарібкувати тою працею на своє життя. Іти на село сьогодні без якогось реального пляну, іти тільки з запальним словом та може й найщиріше подуманими обіцянками — булоб даремною витратою часу і сил, а також і тих грошей, яких на таку працю маємо дуже мало і з якими мусимо дуже совісно рахуватись, щоб не гризло нас сумління, що витрачуємо їх недоцільно. Хай кожна з тих, що їй доводиться чи доводилось працювати між нашим жіноцтвом по селах перегляне свою працю, підчислить успіхи і невдачі та знайде причину цих останніх, а напевно признає мені рацію.

Чогож вимагає від нас сьогодні наше село?

В першій мірі знання. Село просто жадне того знання, яке для нього таке недосяжне через брак відповідних своїх шкіл, через брак того гроша, який би міг уможливити виїзд із села за тою наукою. І то знання не одностороннього, а знання з найріжноманітніших ділянок життя і науки. У нас українців одна велика хиба: — бажання наслідувати інших. Як хтось виявив ініціятиву, скажім у одній ділянці торговлі, то вже відразу найдеться безліч наслідувачів у тій самій ділянці; якщо хтось заложив якийсь варстат праці, то знайдеться напевно відразу десяток інших його сусідів, які саме у тій, а не іншій ділянці схочуть працювати. Те саме з нашими організаціями. Якщо одна звернула, скажім, пильнішу увагу на господарську ділянку, на господарські курси, то й інші підуть тим самим шляхом і будуть суперничати з другою організацією саме улаштовуючи такі, а не інакші курси. З того виходить недоцільна витрата і часу на непотрібну конкуренцію між собою, на недоцільне часто ведення тої самої праці, бо нема сумніву, що одні більш до неї підготовані виконають її ліпше, а інші гірше в той час, як у іншій ділянці саме той конкурент міг би для нього відповіднішу і більше знану працю виконати з далеко більшим успіхом. На нашім селі ще безліч неграмотних. Чому цих неграмотних має вчити неорганізація освітня, а скажім господарська, а освітня вестиме в той час господарську працю, на якій не розуміється? Наше село прагне доповнити своє знання з нашої історії, ґеографії, чи світової культури, мистецтва тощо. Чому цим не займуться ті, що мають до того підставу, а в той час роблять невідповідну їм роботу.

Біда у нас і з фахівцями. Дехто вважає себе фахівцем у всіх ділянках життя і має сміливість іти і робити те, чого зовсім не знає та ще й гроші за те брати. Чи не варт би й тут бути більше совісними, а рівночасно чи не вартоб і тим, хто працею на селах кермує, подбати про те, щоб тих фахівців з ділянки своєї праці підготовити.

Ще одна справа. Чи доцільним у наших умовинах використовувати як засіб для своєї мети ті засоби, які для іншого нашого товариства чи орґанізації є метою? Чи така конкуренція між самими нами не є шкідливою і непотрібною витратою сил і часу там, де нам їх потрібно на конкуренцію і боротьбу з чужими? Чи не можнаб пошукати якихось інших метод і засобів?

Маємо мало гроша для орґанізації праці, навіть дуже мало, а тому як добрі господарі мусимо кожний гріш сім разів у руках обернути, поки його видамо. Тут часто треба амбіцію відсунути, а добре оглянутись навколо себе, чи нема кого іншого, хтоб ту працю виконав ліпше за нас.

Мусимо собі добре здавати справу з того, що праця на селі і праця для села це не те саме.

Х. К.

Господиня ремісником.

Багато є господинь, що уміють в господарстві все зробити й не кличуть до кожної дрібнички ремісника. Тих дрібних направок в господарстві є все досить і якщо має чоловік — як то кажуть — обі руки ліві, то господиня мусить неодне взяти на себе, щоб не мусіла зараз посилати за ремісником. Дуже часто на ремісника треба довго чекати і в тих випадках, щоб інша робота не чекала господиня мусить уміти собі порадити.

Думаєте, що забити цвях чи скобу до стіни цілком проста річ? Спробуйте, а побачите, що й це треба уміти. Якщо ви того ніколи не робили, то при забиванню скоби, а нераз і цвяха вилетить вам цілий кусень стіни — а це до приємности не належить.

Якщо маєте дещо затовкати до стіни, то возьміть спершу тоненький цвяшок, а щойно в дірку зроблену цим цвяшком затовкайте цвях більший. Можете також тоненькими сталевими цвяшками прибити до стіни патентову скобку і на ній повісити те, що вам треба. Малий цвяшок видержить більше як вам здається. Мусите розуміється уміти обходитися з молотком чи молоточком і не притовкати до стіни пальців замість цвяха.

Якщо малий хлопчина бавиться пилкою та молотком то й дівчинка може мати такі забавки. Не зранить себе хлопчина — не мусить зранити себе й дівчинка.

Маєте повісити фіранки, то до того не треба зараз когось кликати. Можете це самі зробити. Мусите тільки уміти вилізти на драбину і бути настільки зручною, щоб драбина разом з вами і фіранками не опинилася на землі.

Скриплять двері — цеж не таке велике нещастя — і якщо ви трохи практичні — не мусить цей звук вас нервувати. Возьмете сокиру або щось подібне, підіпхаєте під двері — і завіси розсунуться. Візьмете оліярку й накапаєте до завіс трохи оливи або якимсь патичком чи пером з курки чи гуски нанесете в шпари трохи масла, смальцю чи васеліни. Кілько разів стрічаємо на вулиці паню з дитячим візочком, який немилосерно скрипить. Чому наша дитина від маленьку має нервуватися, бо що для неї це не дуже приємно — річ зрозуміла. Чому та пані не може висмарувати осей свого візочка якимсь товщем?

Замок вам зле замикається? Приглянѣтеся йому докладно а він напевно і не насмарований або з пороху й оливи зробилася в ньому така мазь, що не дозволяє обернути ключем. В першому випадку вистане замок лише добре висмарувати, у другому треба спершу вичистити, опісля висмарувати.

Машина до шиття потребує також спеціяльної опіки. Годі до кожного вичищення чи наоливлення кликати механіка. Це все може кожна жінка при добрій волі зробити сама, бо це ніяка штука.

Ви перенеслися на нове помешкання і там маєте комору дещо меншу як на попереднім мешканню. Чи це така велика фільософія полички трохи зменшити? О ні, до того треба тільки вміти обходитися з пилкою, молотком і кліщами.

Курок при водотязі нещільний і вода все капає, що вас спеціяльно хвилює. І це лихо можна легко усунути. Треба передовсім замкнути доплив води при головнім курку, потім розкрутити курок у кухні, чи лазничці (це робиться т. зв. французьким ключем), викинути стару стерту шкірку, дати нову, потім притягнути курок і вже знову все в порядку.

Спалилася вам стопка в контакті і не можете допрасувати білля. Найближчий механік може прийти аж за годину. До того часу ви самі можете це легко зробити. Розкрутіть контакт і витягніть по одній обі стопки. На це місце вложіть або куплені оригінальні нові стопки, або в старій стопці змініть лише дротик. Заложіть все по старому і вже по нещастю. За яких 5—10 хвилин можете знову далі прасувати.

Щоб вичислити всі малі домашні роботи, требаб написати цілу книжку.

Не кажіть, що це все не жіночі роботи. Жінка господиня може бути самовистачальна у всім. Не втікайте від праць, що тільки на перший погляд нежіночі. Робимо так більше з вигоди як з неуміння. Багато помагає тут виховання. Дівчинку можна привчати в таких роботах змалку таксамо як хлопчину. Ніколи не знати, що кого в житті чекає і що кому придасться. Не треба навіть самому ті всі речі робити; вистане як будемо на них розумітися.

Лю-Ко.

—o—

Кілька вісток з мистецького світу.

Мистецька жіноча молодь в УССР цього року закінчила київський Мистецький Інститут різьбарства А. Морозова. Дипльомною працею її була різьба „Родина“, на якій вображена жінка, чоловік і дитинка в гарному укладі і просто блискуче оброблені.

•

Відомий мистецтвознавець І. Грабар, як член Комісії, що перевірювала стан мистецької освіти у київському Мистецькому Інституті висвигнув на перше місце працю „Натурниця“ Тетяни Яблонської.

* * *

У Москві щойно тепер відбулася виставa творів жінок мистців. На виставу подано понад 2000 праць — виставлено 400, самих лиш жінок, що мешкають у Москві. З українок преса відмічує Н. Холодну (доньку відомого у нас П. Холодного), Л. Литвиненко, Ф. Поліщук і ін. Н. Холодна виставила низку порцелянових праць як „Жниця“, „Дитинка спить“ і т. д

—o—

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ

Літературна новинка „Полин під ногами“ видно широко зацікавила читацьку публику, бо останній понеділок у клюбі „Нової Хати“ і „Труду“ зібрав особливо багато членок, коли заповіджено гутірку **Михайла Рудницького: „Полин під ногами“, як літературна новинка“.**

Референт звсував спочатку головні прикмети твору. До скромного сюжету авторка дібрала відповідні засоби. Дія пливе звинно і свобідно, без зайвих вставок та розводнення. Цікаво потрактований кульмінаційний пункт повісти — при сцені втечі з живця, коли читач має враження, що Анночка згинула під колесами поїзду. Геройка повісти змальована без зайвих афектів. Вона нескладна, але мила — ніжна, з характером. Лишає в читача тепле враження симпатії. Споріднити так читача зо своїм героєм, це доказ письменницького хисту. Прелеґент уважає цю повість кроком уперед у нашій письменницькій техніці. Мабуть вперше вдалось у нас письменниці написати твір, із звичайного сірого будня, що нас окружає. Не прикрашуючи його голосними фразами, мала сміливість показати життя таким, яким воно є. Зручно вистерігалась впровадити якінебудь дидактичні нотки в свій твір. Дуже трудно їх вплести так, щоб вони не нудили й не томили. І тому книжка має прикмети простої й невибагливої, але дуже милої цілости.

Дискусія була дуже оживлена, у ній забирали голос пп. Волошакова, д-р Державча, Л. Бурачинська, м-р Любінецька, Л. Пілгірська, д-р О. Кульчицький. Дискутанти поділились на дві групи. Одна добачувала в книжці лише легку, приємну лектуру й виявляла слабші її місця, другі висовували тип Анночки, як дуже додатний і симпатичний. Поодинокі типи нашого провінціяльного життя, як мати-вдовиця або фризієрка „з матурою“ вважали знаменитими.

Вечір затягнувся допізна. Показується, які потрібні й побажані булиб у нас дискусії на літературні теми. Наскільки розбудилоб це зацікавлення літературними справами! Читачі навчались би краще розуміти літературний твір, автори моглиб пізнати смак публики.

У черговий понеділок, дня 21. листопада вітатиме клюб дорогу гостю п. **Герміну Шухевичеву**, що скінчила цього року 85 літ. Щоб не перетомлювати Ювилятки почнеться клюбовий вечір в 5-ій год.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Сторінка без політики.

КЛЮБ ДУРНІВ.

В Льондоні відбулися загальні збори „Клюбу дурнів“ — організації, яка існує вже 50 літ та збирається на сходини раз на-рік в одній із найстарших льондонських ресторанів. На кожних сходинах читають реферат про діяльність членів товариства за минулий рік та приймають нових членів.

КОГО ПРИЙМАЮТЬ У ЧЛЕНИ.

Членом „клюбу дурнів“ може стати людина, що хоч раз у житті зробила дурницю, або дала себе обманути. При цьому той член сам мусить до того признатися. У правильнику клюбу ця умовина звучить ось як:

„Старатися за честь бути прийнятому у члени клюбу може лиш така людина, яка хоч раз у житті крикнула: „Який же я дурень!“ У проханні про прийняття в члени такий випадок повинен бути точно описаний.

КОРОЛЬ ДУРНІВ.

Про те, які випадки приводять людей у члени „Клюбу дурнів“ можна оцінити на підставі мотивів, що їх дістав ц. р. провід клюбу від двох членів.

Перший із них Джон Гібсон під впливом гарячих патріотичних почувань зголосився у вересні ц. р. підчас відомих европейських політичних перемін, як доброволець одночасно до сухопутньої армії, фльоти та летунства. З того його великого, патріотичного пориву вийшла така бюрократична плутанина, що Гібсон ще й досі не може собі дати ради з вічними мандрівками, листуванням, реєстрацією і т. д.

Комітет „Клюбу дурнів“ не лиш, що прийняв Гібсона одноголосно в члени клюбу, але рішив ще видати йому на 1939 р. диплом „короля дурнів“. Це почесть, що її члени клюбу осягають лиш у вийняткових випадках.

ШОТЛЯНДСЬКИЙ КРАЄВИД.

Другий кандидат, якийсь баронет їхав поїздом по Шотляндії. Крізь вікно ваґону він побачив якийсь прегарний краєвид і захоплений, скрикнув, звертаючися до сусіда:

— Я дорого заплатив би, щоб мати змогу налюбуватися цим краєвидом бодай 15 хвилин.

Сусід, не промовив ні слова, лиш потягнув за ручку алярмового сигналу. Поїзд станув і до купе ввійшов кондуктор.

— Хто затримав поїзд?

— Ось цей джентельмен — відповів сусід баронета. — Він заявив, що хотів заплатити довільну суму, щоб лиш міг налюбуватися цим прегарним краєвидом. Та ми, пасажирі сподіємося, що ви йому дорого не порахуєте за цю приємність.

Баронет заплатив кару 5 фунтів стерлінгів, але зате дістав право стати членом „Клюбу дурнів“.

ОДНОГОЛОСНА РЕЗОЛЮЦІЯ.

Підчас бенкету, яким закінчилися загальні збори клюбу, серед членів перевели збірку на добродійні цілі. Відтак предсідник клюбу забрав слово, щоб проголосити вислід збірки і у своїй промові підкреслив, що 90 відсотків усіх грошей, що їх збирають в Англії на добродійні цілі, не доходять до місця свого призначення, лиш роздрібнюються між ріжними комітетами.

— Які ж ми дурні! — крикнули хором члени клюбу і після тієї багатомовної та одноголосної „резолюції“ збори закінчилися.

КІР

ЛЬВІВ, Уєйського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ЩЕ ОДИН КЛЮБ.

У Парижі істнує теж оригінальний товариський клюб п. н. „Національний клюб зелених лілій“. Завданням того клюбу — гуртувати мішане дружнє товариство, яке облекшувалоб чесні подружжя між людьми здоровими на душі й на тілі. Той клюб заложив у 1922 р. журналіст Фонтен Беріже. Членами клюбу можуть стати всі особи, що хочуть вступити в подружні звязки, отже особи вільного стану, розведені, або вдівці та вдовиці. Кожний член чи членкиця, що вступає до клюбу, мусить виказатися поліційною посвідкою, метрикальним витягом, особистою леґітимацією та двома світлинами. Перед вінчанням кожний член клюбу мусить погодитися на оглядини клюбового лікаря.

Члени клюбу знайомляться на товариських вечірках та забавах, що їх уладжує клюб. Як бачимо, головним завданням того оригінального, хоч без сумніву корисного клюбу, є боротьба з депопуляцією у Франції.

Ідеальний шофер.

38 літ не мав ніякого нещасливого випадку

Першим шофером таксівки в Парижі був якийсь Ерґіґман, який недавно проголосив свої спомини. Його спомини справді ревеляційні. Перша таксівка мусіла двигати поверх 200 кг. електричних батерій. Підчас дощу таксівка осягала скорість ..4 км. на годину. Електрична батерія вистачала на 20-кільометровий курс. Коли таксівка переїхала рі де Ля Пе, рі Рояль та Елисейські Поля — батерія була вже не до вжитку.

В 1900 р. візники фіякрів глибоко ненавиділи і прозивали останніми лайками шоферів. Іноді траплялося, що шофер діставав „припадково“ батогом поза вуха. Публика теж не мала довіря до нових возів. Тільки на головних, великих бульварах можна було „зловити“ гостя. Приїздні з провінції та закордону дбайливо оминали таксівки.

Якби Ерґіґман зладив був собі якусь „золоту книгу“, зібрав би був гарну збірку автографів.

Він оповідає, що нпр. у 1906 р. з його возу користав якийсь чужинець, який мабуть був такий вдоволений із нового комунікаційного засобу, що винаймив авто для свого вжитку на два тижні. Одного дня він велів завезти себе до Фонтенеблью. Шофер ждав на свого гостя кілька хвилин перед найвибаглившим готелем. Раптом надійшов дверник і заявив:

— Увійдіть до середини, ваш клієнт просить вас на чай.

Шофер витріщив счудовані очі і тоді дверник йому шепнув:

— Маєте щастя, бо ви возите великого князя Михайла.

Пасажирами Ерґіґмана були: бельгійський **король Леопольд II., Раймунд Поанкаре, маршал Фош і ціла плеяда вчених, мистців та письменників. У дні 14. вересня 1914 р.** він брав участь в історичному рейді париських таксівок.

Його досвід був найкращим другом його успіхів, бо найстарший шофер париської таксівки, який їздить уже своїм автом (автами) 38 літ, не мав ніодного випадку у своїй кар'єрі, поліція не списала з ним ніодного протоколу. Тепер мабуть найстарший шофер Парижа дістане французьку „Почесну Леґію“ за свою довголітню працю.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Гуртова й детайлічна продажа овочів РИНОК 39.

Масарські крамниці: Ринок	2.	Кентшинського	21.
Личаківська	50.	Зибликевича	2.
На Байках	8.	Жовківська	175.
Софії	8 а.	Городецька	171.

2.000 франків за лови на медведя.

Поява медведів у французьких Піринеях викликала серед тамошніх мешканців, не лиш сензацію, але теж і паніку, тому, що там не бачили вже медведів від багатьох літ.

РАҐЛЯНИ мужеські від зол. 50·— **ПЛАЩІ** жіночі від зол. 60·—
поручає
ШАПІРА вул. Личаківська 1.

Ява медведів зовсім не устає, але навіть із кожним днем збільшується. Від літа ц. р., значить від тієї хвилини, в якій вони появилися, спричинили медведі величезні шкоди.

Вже в літі ц. р. населення з округи Бассе Піріне алярмувало владу, що в долині Оссо медведі чинять великі пакости серед худоби. Внаслідок таких розпучливих алярмів рада округи рішила почати відповідну протимедвежу акцію і визначила при тому нагороду по 500 франків за зловленого чи пак убитого медведя.

Одначе виявилося, що те доручення не багато помогло й тому мусіли розписувати окрему анкету із запитом, чому протимедвежа акція не дала успіху.

Відповідь учасників була майже одноголосна, а саме нагорода 500 франків за одного медведя була рішуче за низька, щоб хтонебудь поважився на рисковну стрічу з хижаком. Тепер, щоб покласти край медвежій гульні та щоб ратувати населення від шкід, нагороду підвищили з 500 на 2.000 франків. Може тепер висока нагорода причиниться до збільшеної активности тамошніх ловців.

Чотироножні легкопадники.

На оригінальну думку впали большевики, які вчать собак скакати з легкопадами. Собаки переходять відповідний вишкіл, заки їх почнають скидати з легкопадами з літаків. Отже собак скидають спершу із легкопадних веж, за кожним разом із ріжних висот. Щойно після такого вишколу скидають собак із літаків.

Ці спроби дали мабуть дуже добрі вислідки. Вправи собак у легкопадстві мають велике значіння при прикордонній службі та одночасно і звязковій службі.

Тепер совітські летуни намагаються витресувати собак у тому напрямі, щоб вони самі, на приказ вискакували з літаків на землю. При тому летуни хочуть придумати ще й такий прилад, щоб пси могли самі відчіпитися від легкопаду, коли вони впадуть уже на землю.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНИ! Вовни на плащі, костюми, сукні, і шовки дешево і добре купиш у фірмі **РОЖА БОТВІН** в Жовківській тіж закуп. ул. Вотнія 1

Заяви відданости для уряду Карпатської України.

Пресове Бюро Карпатської України подає, що 16. ц. м. премієр Карпатської України прийняв у Хусті делегатів з усіх місцевостей Рахівщини, Іршавщини, Волівеччини і ін. повітів, причому кожне село вислало по одному заступникові. Делегати зложили премієрові о. д-рові Волошинові заяву, що населення Карпатської України з найбільшим довірям ставиться до теперішніх керівників краю та з самопожертвою працюватиме для щасливої майбутности й боронитиме границь Карпатської України перед ворожим зазіханням до останньої краплини крови.

ІНТЕРВЮ ПРЕМІЄРА О. ВОЛОШИНА ДЛЯ КОРЕСПОНДЕНТА „ДІЛА".

Пресове бюро Карпатської України повідомляє через радіо: премієр о. Волошин приняв кореспондента „Діла" ред. Р. Голіяна і дав йому інтервю.

РОЗБУДОВА ШКІЛЬНИЦТВА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Уряд Карпатської України кладе головний натиск на розбудову українського шкільництва.

Управитель міністерства освіти Карпатської України Августин Штефан відбув інспекційну подорож до Севлюша, Бичкова й Перечина, де візитував шкільні заведення й інформувався про стан шкільництва, зокрема цих шкіл, що евакуовані з теренів окупованих Мадярщиною.

У всіх школах почалося вже правильне навчання. В школах цих місцевостей є учні, що евакуовані з Ужгороду й Берегова. Учні з Мукачева приміщені в школах Сваляви.

НАСЕЛЕННЯ ДОМАГАЄТЬСЯ СЕРЕДНІХ ШКІЛ.

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє:

До Міністерства Освіти Карпатської України зголошуються делеґації з ріжних місцевостей держави з проханням осну вати в тих місцевостях середні школи. При цьому делеґації заявляють, що населення готове перебрати на себе кошти, звязані з веденням цих шкіл.

Ці прохання населення доказують, яку велику вагу привязує воно до освіти та з якою пожертвою воно готове йти назустріч праці уряду над придбанням державі нових кадрів інтеліґентських працівників.

МІНІСТР БАЧИНСЬКИЙ ВИІХАВ ДО ПРАГИ.

Пресове Бюро подає, що міністр Едмунд Бачинський виїхав 15. ц. м. до Праги. Ця поїздка мін. Бачинського звязана з його недавнім побутом у Будапешті на нарадах карпатоукраїнської і мадярської делімітаційної комісії.

Новий пресовий декрет.

У найближчих днях появиться новий пресовий декрет у формі декрету президента, що його опрацювало міністерство справедливости. Декрет унормує однаково пресові справи в цілій Польщі і скасує дотеперішні закони у пресових справах б. займанницьких держав. Новий пресовий декрет загострює відповідальність за пресові провини, зокрема за зневагу приватних та урядових осіб і публичних установ. Загострює теж нагляд над пресою, що його виконуватиме суд. Далі декрет заторкує всі справи періодичних видавництв, управильнює відповідальність друкарень за друки, за кольпортажу друків і т. д.

Нагляд над пресою виконуватиме прокуратура та адміністраційна влада І. інстанції (у Варшаві комісар уряду). Декрет наказує доручувати прокураторові та адміністраційній владі І. інстанції по три примірники кожного друку негайно по його появі. Якщо прокуратура або адміністраційна влада І. інстанції сконфіскує друк, не вільно його поширювати під загрозою кари. Особи, які мають несконфіскований друк, не є обовязані його звертати, якщо мають один примірник несконфіскованого друку. Конфіскувати друк може лише влада тієї місцевости, де появляється друк. Не має цього права конфіскувати друк влада тієї місцевости, де кольпортується друк, хіба що виконує доручення відповідної влади. Якщо суд не затвердить конфіскати видавець має право домагатись відшкодування у висоті власних коштів.

Новий пресовий декрет касує зовсім відповідальних редакторів і накладає відповідальність на дійсних редакторів, які рішають про зміст видавництва. Відповідальність може бути розложена на редакторів поодиноких відділів часопису. Якщо нема редакторів поодиноких відділів відповідальність спадає на начального редактора. Якщо начального редактора не можна притягнути до відповідальности — відповідає видавець; якщо його не можна притягнути до відповідальности — відповідають друкарні, ґрафічні заведення або їх власники. Трикратно покараний редактор за пресові провини і редактор припиненого часопису тратить редакторські права. За нестягальні ґривни від редактора відповідає редактор. Кари за пресові провини декрет дуже загострює. Отже якщо не можна устійнити співвідповідальности редактора за провину, тоді редактор відповідає за недогляд, причому кара сягає до 3.000 зол. і до одного року вязниці. За злочин, доконаний друком, загрожує кара до трьох років вязниці. Крім того пошкодовані можуть домагатися грошевого відшкодування за зневагу у висоті до 10.000 зол. Новий декрет дуже загострює постанови у справі спростувань. Спростування мусить бути видруковане в найближчому числі, без якихнебудь завваг і коментарів, тими самими черенками, на тому самому місці і під тим самим наголовком, при чому спростування може бути двократно більше від статті, що її спростовують. Редакція має право відмовитись від поміщення спростування, але мусить свою відмову умотивувати і переслати зацікавленому до 24-ох годин. За непоміщення спростування загрожує висока кара і суд може сконфіскувати кожне число, що появляється без спростування.

Далі декрет накладає на щоденники обовязок оголошувати ті заяви уряду та офіційних чинників, що їх накаже оголосити президент ради міністрів. Величина заяв може доходити до 300 рядків щодня.

Справи конфіскати розглядатиме суд на тайному засіданні при участи сторін. Влада, що сконфіскувала друк, мусить до 48 годин повідомити видавництво про причини конфіскати, а до 14 днів справу розглядатиме суд.

Хто хоче видавати новий часопис — мусить зголосити владі. Часопис можна припинити на час від 6-ох місяців до трьох років. По закритті часопису не вільно видавати нового часопису, подібного змістом, формою, друком і тенденцією до закритого.

—o—

ДИМІСІЯ ФІНЛЯНДСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Міністр закорд. справ Фінляндії Гольсті подався до димісії; на його місце прийде мабуть міністр торговлі Восонмаа.

Гольсті вернеться на давне становище — посла у Берні й делегата при Лізі Націй. Причина його димісії ще не відома.

—o—

Берлін остерігає.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРОТИ МАДЯРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ У СПРАВІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Півофіціоз німецького міністерства закордонних справ „Національ Цайтунг" гостро критикує у довшій статті мадярську політику у справі Карпатської України. „Національ Цайтунг" стверджує, що останніми часами мадярська преса ширить неправдиві поголоски про „повстання" та демонстрації проти уряду в Карпатській Україні та з відомих пропаґандивних мотивів подає, що населення Карпатської України хоче прилучитися до Мадярщини. Широко обговорюючи становище цілої мадярської преси, „Національ Цайтунг" кінчить статтю багатомовним власним коментарем: „Деякі націоналістичні мадярські кола хочуть у справі Карпатської України кермуватися тільки власними напрямними й інтересами і на власну руку вживають відомих засобів. **Тяжко було би повірити, що мадярський уряд, без уваги на те, що він приняв рішення віденського арбітражу, солідаризується з цією їх акцією.**

„Франкфуртер Цайтунг" з 15. ц. м. в очевидно інспірованій та на чоловому місці надрукованій кореспонденції з Будапешту пише про „невияснену будучність Мадярщини в закордонній політиці". Автор пригадує мадярам факт, що їхній перший повоєнний успіх у міжнародній політиці на конференції ради Малої Антанти у Веддесі, де їм признано право свобідно зброїтись, був можливий єдино завдяки підтримці Німеччини та Італії. Саме в часі конференції у Веддесі Німеччина гостювала й демонстраційно витала реґента Мадярщини Гортія; становище Німеччини у великій мірі вплинуло на корисний для мадярських домагань вислід цієї конференції. А вже годі собі навіть подумати територіяльний розріст Мадярщини без виступу Німеччини проти Чехословаччини в судетській справі, без конференції в Мінхені та без віденського арбітражу.

„Швидкий біг подій відсунув конфренцію у Веддесі у далеку минувшину. Держава Бенеша в її старій формі перестала існувати. В Мінхені та Відні рішено про долю мадярів. В мало-антантському союзі не рахуються уже зі своїм третім членом. Мадярщина дістала міліон душ і понад 12.000 кв. км. території. Цей успіх тим більший, що його досягли без проливу крови і завдяки Німеччині та Італії є він оснований не на хвилевій констеляції, тільки стає аксіомою, якої тепер ніхто не зможе безкарно порушити.

„Одначе не всі політичні кола Мадярщини зуміли у своїх основних поглядах дотримати кроку великим лініям бурхливого розвитку. Перебудова відносин, що остаточно закінчилась у Відні, не мала на увазі реставрації. Скинення версайських кайдан не означало для Німеччини віднови передвоєнного стану; тимчасом звільнення Мадярщини від тріянонських ланцюгів не вдоволило тих, які не перестають вірити, що це прислуга справі, як будуть найголосніше кричати: „все назад!" Вони підносять нині, обосновуючи господарськими арґументами, вимогу спільного польсько-мадярського кордону, тобто влучення Карпатської України до території корони св. Стефана. Це домагання, яке вийшло зрештою з Польщі, перейняло мадярське громадянство, одначе це факт, що таке домагання віддає погану прислугу скорому здійсненню етнічних засад, які принято в Мінхені, забезпечуючи там також права Мадярщини. І саме це мадярське домагання може спинити розбудову нормальних і приязних взаємин з північними сусідами".

Це діється з боку мадярів — пише „Франкфуртер Цайтунг" у хвилині, коли Мадярщині треба передишки для внутрішнього впорядкування відносин і коли конференція королів Румунії та Югославії займалася справою збільшеної Мадярщини як небезпекою на своїх кордонах.

„Коли деякі з мадярів, проголошуючи „все назад!", покликуються у своїх домаганнях на „історичну ідею", то — відповідає „Франкфуртер Цайтунг" — вони як сліпці не добачують, що саме національна ідея є історичною ідеєю сучасности. Буде добре — кінчить німецький часопис, — коли цей факт всюди зрозуміють і коли Мадярщина, устійнюючи й формулуючи можливости свого майбуття, не дасть перегнати себе в темпі своїм сусідам".

Цей німецький голос проти мадярських „консервативних" ілюзій реставрувати довоєнну Мадярщину, дуже характеристичний і дуже на часі.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Французькі соціялісти рішили поборювати фінансові декрети уряду.

Постійна адміністраційна комісія французької соціялістичної партії ухвалила резолюцію, в якій закликує поборювати найновіші декрети мін. Рено, що їх ухвалив уряд Даладіє.

Правиця дасть підтримку урядові лиш як він розвяже комуністичну партію.

Недавні урядові декрети настроїли лівицю дуже опозиційно, тому уряд мабуть буде шукати підтримки правиці.

Як натякає права преса, така підтримка булаб можлива під умовиною, що уряд розвяже комуністичну партію та змінить виборчу ординацію.

Державні мандатарі не хотять віддати Німеччині її давніх кольоній.

ФРАНЦІЯ.

Правий посол Петенже попросив у прем. Даладіє виясення у справі поголосок довкола німецьких кольоніяльних ревіндикацій.

У відповідь на те уряд оголосив офіційну заяву, в якій ще раз стверджує, що він не брав і не буде брати під увагу проектів щоб відступити комунебудь частину французьких кольоній.

АНГЛІЯ.

Британський канцлер скарбу сер Джон Саймон повторив у палаті послів заяву прем. Чемберлена, що брит. уряд не бере тепер під увагу відступлення ніяких кольоніяльних ні мандатних територій.

ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКА УНІЯ.

Південно-африканський віцепреміер Смітс заявив у промові: До смерти будемо боронити життєвих інтересів Південної Африки разом з Південно-Західною Африкою.

Тому що ця остання до війни належала до Німеччини, у цьому звороті треба добачувати виступ проти німецьких кольоніяльних ревіндикацій.

Англійсько-італійське порозуміння увійшло вчора у життя.

У середу в 17-ій годині у римській палаті Сі-Ї амбасадор Вел. Британії при Квіринали льорд Перт та італійський міністр закордонних справ Чіяно, підписали деклярацію, яка вводить у життя англійсько-італійське порозуміння з 16. квітня ц. р.

Офіційний комунікат про цю подію підписання порозуміння інформує, що мін. Чіяно та Перт вислали окремі ноти до єгипетського шарж д'афер у Римі та повідомили його, що з днем 16. листопада входять у життя деклярації про озеро Тана та Суеський Канал, які торкаються також єгипетських інтересів. Єгипетський шарже д'афер приняв до відома ці деклярації, які підписали безпосередньо по підписанні англійсько-італійських деклярацій.

Опісля Мусоліні приняв на авдієнції амб. Перта.

АВСТРАЛІЯ ВИЗНАЄ АНЕКСІЮ АБИСИНІЇ.

Австралійський премієр заявив, що австралійський уряд визнає „де юре" анексію Абисинії

Декрет про прилучення до Польщі земель від Чехословаччини.

В „Деннику Законів" з 16. ц. м. (ч. 87) оголошено декрет президента про обєднання з Польщею земель відзисканих від Чехословаччини в листопаді 1938. р. На прилучені землі землі декрет розтягає конституцію та закони про організацію влади, устійнює кордони з Чехословаччиною та переводить їх розмежування між шлеське, краківське і львівське воєвідство.

По широкому світі

Литовський уряд заборонив розповсюднювати Гітлерів „Майн Кампф" та інші націонал-соціялістичні видання.

Румунія ратифікувала договір Болгарії з Балканською Антантою, що анулює розброєневу клявзулю з мирового договору в Нейї.

—о—

НОВИНКИ.

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Гостина театру ім. Котляревського у Львові.** Першою виставою наших зєдинених Театрів б. „Заграви" і б. ім. Тобілевича буде у пятницю 1. грудня ц. р. преміера романтичної комедії з XVII. віку — Юрія Косача „Казка з Льолео". (Льолео це генуенська назва Львова). В неділю 4-го в год. 15-ій театр виставить відому історичну песу М. Старицького „Марусю Богуславку", що її з особливим пієтизмом виведено в театрі ім. Котляревського (це перша песа, яку ставлятимуть спільно); в год. 19.45 інсценізація „Слова о полку Ігоревім" Меріям-Лужницького. У понеділок 5. в год. 15 — пополуднівка для шкільної молоді „Орленя" І. Зубенка; вечором в год. 19.45 остання вистава — „На полі крови" — драматична поема. Лесі Українки та її „Йоганна жінка Хусова" Виставу попередить короткий реферат „Релігійні драми Лесі Українки". Всі вистави відбудуться у театрі „Ріжнородностей" (Нар. Дім). Білети на всі вистави вже продає „Союзний Базар" вул. Руська ч. 20.

— **Вистава всіх праць мистців**, що брали участь в конкурсі розписанім панею Л. Федорович - Малицькою відкрита від 20. листопада до 4. грудня 1938 р. в природописнім музею Н. Т. Ш., Чарнецького 24. II. поверх. Вступ Вступ вільний. Години відвідин від 10—1 год. В неділі і свята від 9—15 год. Початок вистави в неділю, дня 20. листопада година 9.

— **Вечір вокально - рецитаційний** в „Молодій Громаді" відбудеться в суботу 19-го ц. м. в год. 20.30. Беруть участь: Софія Гаврищук (мецосопран), Люба Субота (сопран), Любомир Мацюк (тенор), Мирослава Гребенюк та Юліян Савицький (рецитація), Ніка Харківська (фортеп. супровід). У програмі: сольоспіви (клясичні твори і легкі пісоньки), дуети, рецитація закарпатської поезії і веселий уривок з оповідання І. Керницького. Конференсіє п. Р. Пашківський.

— **Відома** з камерних вечорів скрипачка **Стефа Левицька** влаштовує 20. XI. ц. р. в год. 19 в Малій Салі Муз. Товариства ім. Лисенка власний речіталь з цікавою програмою. При фортепіяні Галя Левицька. Дохід призначений на цілі Кружка ім. Ганни Барвінок.

— **До членів Т-ва „Обнова".** 1) Всі члени, крім нових, обовязані виповнити реєстрац. листки, в домівці Т-ва, кожного дня год. 19—20, найпізніше до кінця листопада ц. р., 2) Найближчі сходини в неділю год. 10.

— **Книгарні Наукового Тов. ім. Шевченка в Луцьку не вільно продавати газет!** Повітовий староста у Луцьку Ян Косцьолек заборонив книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка в Луцьку, вул. Ягайлонська 95, продавати часописи, при чому у дотичному письмі заявив, що свого рішення не мотивує, бо воно спирається на якомусь розпорядку волинського воєводи з 30. 8. 1935 ч. 17/35, яке такі постанови залишає „свобідній оцінці влади". — Ця заборона є черговим звеном у послідовній акції, яку ведуть на Волині всі польські офіціяльні й неофіціяльні чинники, щоб не допустити незалежну українську пресу до рук українського читача на Волині.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 5.000 зол. на ч. 46837 52515 131311. 2.000 зол. на ч. 51036 11227 58128. 1.000 зол. на ч. 1639 77096 111143 134919. 500 зол. на ч. 31400 34736 44002 48364 138235. 250 зол. на ч. 3667 20632 44753 52294 74360 81651 82426 89471 91440 92837 119074 119151 121741 122765 123516 128308 132827 658 129876 149880.

— **Далі нападають і побивають українських селян під Львовом.** Українські селяни з Гаїв, Глухович, Дмитрович, Чижикова і сусідніх сіл не можуть спокійно перейти до Львова ні до Винник чи вернутися звідтіля додому, бо на них нападають ріжні люди з Виннички і Чішок та побивають їх до крови. І так нпр. у суботу 12. ц. м. коло год. 10-ої вечором напало коло 10-ох озброєних напасників у Винничках на 4-ох українських робітників з Дмитрович, які верталися до села зі Львова з роботи та тяжко їх побили. Робітникові Михайлові Волоському вибили зуба, Львові Шереметі розбили голову, а Петра Семенишина та Петра Яного так важко побили, що вони не можуть рушати руками. Одночасно напасники хотіли відобрати гроші і товари від побитих робітників, але вони якось таки не дали собі відобрати ні грошей ні товарів. Коли-ж один з побитих робітників Петро Явний зголосив про напад і побиття солтисові у Винничках, той заявив, що нападені повинні самі повідомити про все поліцію в Гаях, щоб вона інтервеніювала перед поліцією у Винниках, до району якої належать Виннички. Щойно поліції з Винник солтис згодився подати прізвища 10-ох озброєних бандитів з Винничок, які — як признав солтис — тероризують безкарно доокличне населення. Ті самі напасники напали в четвер 10. ц. м. на трьох старших селян: 50-літнього Івана Голода, 50-літнього Данила Волоського і 45-літнього Миколу Голода, які верталися зі суду з Винник і важко їх побили зі словами: „Так біць старон Украінєв, бо млода сєн не да". В понеділок 14. ц. м. ті самі напасники з Винничок обсадили вранці дорогу і ждали на наших людей зі сусідніх сіл, які їхали до Львова. Тому селяни ждали на дорозі перед Винничками, за доки не розвиднілося, щоб спокійно переїхати дорогою до Львова. Коли-ж нарешті компетентні чинники зроблять лад з напасниками з Винничок і Чішок, які безкарно нападають на українських селян та грабують їх?

— **Пан Вінклер теж не має товару для українців.** Як довідуємося, дроґерія п. Вінклера в Ринку також відмовляє продажі товару клієнтам, які говорять по українськи. Обслуга цієї крамниці замість видати товар, відповідає українцям: „Тутай ендеци". У звязку з тим звертаємо увагу українській суспільности, яка все ще ходить по закупи до чужих крамниць, що всі польські крамниці і харчівні дістали інструкції від ендецьких орґанізацій не обслуговувати українців. Може це врешті відучить нашу суспільність від „торговельної вірности" чужому господарському світові.

— **„Безчельни вибрик украіньскі".** Краківський „І. К. Ц." з 17. ц. м. (ч. 318) помістив під вимовним наголовком „Безчельни вибрик украіньскі" таку новинку: „Про атмосферу, що панує по селах Сх. Галичини, свідчить факт, що трапився в селі Плотича, пов. Бережани. Підчас районової конференції учителів та учительок при участи шкільного інспектора вдерлося до школи кільканацять розлючених (розвидрених) сільських жінок, які з вереском заявили, що не бажають собі, щоб їх дітей учили по польськи. З трудом удалось їм виснити, що рішення в цій справі належить до шкільної влади. У звязку з тим поліція притримала кілька осіб, які аранжували напад, підбуривша жінок."

— **Бють вікна в українських установах у Бродах.** У ночі з 12-го на 13-го ц. м. невідомі напасники вибили всі шиби в домі Українбанку, а в ночі з 13-го на 14-го всі шиби в Українській Бурсі у Бродах. Несподіваний напад на бурсу і помешкання о. катехита Зафійовського обурив страшенно ціле українське громадянство Брідщини.

— **Комуністичний вандалізм.** Оноді вечором місцеві комуністи-бандити підпалили обійстя о. Сірецького, пароха в Гаврилівці, б. Надвірної. Протягом години згоріла вся паша, немолочене ще збіжжя та господарські знаряддя і будинки. Комуністично безбожницьке дикунство шаліє там на добре справлений ниві довоєнної демаґоґії у тому повіті. Варта пригадати, що попереднього пароха тієїж парохії під звуки дзвонів та рондлів вигнали із села, прибувавши його раніш до нащаду та контузувавши, що й було посередньою причиною його смерти. Прикре воно тим більше, що стрінуло тепер одного з найкращих священників Станиславівщини, глибоко ідейного та незвичайно заслуженого робітника на народній ниві, як дину великої культури, брата пок. директора Українського Театру Романа Сірецького, — політичного вязня — австрійського, московського та польського. Ще більше дикі воно тим, що як довідуємося, склалося саме в час важкої недуги дружини о. С.

— **Солтис під охороною поліції ліцитує читальняні ясені.** 15 км. від Львова лежить село Домажир, пов. Городок, якого населення на половину мішане. В селі істнує чит. „Просвіти", ще зперед війни та кооп. „Власна Поміч", яка була табулярним власником площі і дому, що в ньому приміщується читальня. Тому, що кооперативу зліквідовано, загальні збори кооперативи передали площу і [illegible] ність чит. „Просвіти". З початком [illegible] р. заступник коменданта поліції [illegible] [illegible] чит. „Просвіти" хоче [illegible] собі право черпати воду з криниці, що [illegible] диться на площі недалеко дому [illegible] від 1913 р. Тому, що поліціянт Ткач хоче [illegible] своїти собі право черпати воду з читальняної [illegible]

криниці без дозволу виділу читальні, виділ заборонив йому черпати воду, тимбільше, що він має криницю біля хати, в якій мешкає. Тоді поліціянт Ткач накинувся на членів виділу з лайкою і заявив, що подбає, щоб з читальняної криниці черпали воду всі люди села. І дійсно в понеділок 14. ц. м. на читальняній площі зявився солтис — поляк Йосиф Маленький з членами ради в асисті двох поліцаїв: Ткача та О. Белза і самовільно продав на ліцитації 12 ясенів, з яких деякі мали вже понад 30 років і які купила кооп. „Власна Поміч" разом з площею від бл. п. Андрея Опалінського. Всі ці ясені солтис продав на ліцитації 4-ом місцевим селянам, не зважаючи на протест голови читальні „Просвіти" Тимка Білика та члена виділу Романа Мокряка, які вияснювали солтисові, що ясені є власністю читальні. Одначе солтис не послухав голови, а присутній заступник команданта поліції Ткач не лише не станув в обороні, але ще й наказав арештувати голову Тимка Білика та члена виділу Романа Мокряка. Коли ж у вівторок 15. ц. м. голова з членами виділу ще раз інтервенціював на станиці поліції, щоб поліціянти не допустили до дальшого нарушення права власности — заступник команданта заявив, що ця справа до нього не належить і він не буде інтервеніювати. Тому виділ читальні боронитиме свого нарушеного права посідання судовим шляхом.

— Контроля зимової допомоги. Як повідомляє польська преса, на відбутім під проводом марш. Пілсудської засіданні ревізійної комісії Загальнопольського Громадянського Комітету Зимової Допомоги рішено звернути спеціяльну увагу на контролювання діяльности повітових і волосних комітетів. У виленськім і білостоцькім воєвідстві згодилася перевести контролю марш. Пілсудська, в централі — ген. Кшеменський, у львівськім і станиславівськім воєвідстві — пос. Вагнер, у тернопільськім і волинськім — пос. Мудрий, у поліськім і новгородськім — пос. Бирка.

— Страшна мотоциклева катастрофа трапилася у вівторок 15. ц. м. в год. 2-ій пополудні при вул. Янівській, що закінчилася смертю 39-літньої телефоністки А. Апфельзісівної зі Стрия. Мотоциклем їхав у напрямі Янівської рогачки 40-літній поштовий урядовець Йосиф Гібель, а за ним на сидженні Апфельзісівна. Мотоцикліст звільнив їзду, бо надійшов відділ війська. Саме тоді надїхало ззаду вантажне авто на мотоцикль, з якого випали на вулицю Гібель та його товаришка. Важко раненого Гібля відвезли до шпиталю, а вбиту Апфельзісівну до інституту судової медицини.

— Смертний присуд у Львові. Перед трибуналом окружного суду у Львові скінчився процес проти М. Ключковського двох музикантів братів Лябів на весіллю в Річиці пов. Рава Руська. Трибунал засудив Ключковського на кару смерти. Той сам трибунал засудив на досмертну вязницю Івана Банаха за Ставчан за вбивство Івана Германовича зі Зимної Води. Банах вбив Германовича вдаривши його 20 разів багнетом за якісь особисті кривди.

— Великі зловживання викрили в Радехові в Окружнім Товаристві Рільничім. Зловживання, як нам звідти пишуть, доходять до кільканадцяти тисяч зол. на шкоду наших таки дядьків, що доставляли до згонів беконн, але виплати не діждалися. У звязку з цим прокуратура перевела серед персоналу повітового виділу й О. Т. Р. дохоження, наслідком чого арештовано і придержано у вязниці інструктора до годівлі і згонів безрог Августиновича. Пошкодовані селяни аж тепер переконуються зайвий раз, як ті панове працювали і сподіються, що суд справи плазом не пустить.

— Грабунковий напад на приходство у Стрийщині. В Стрию грабіжники напали на греко-кат. приходство і забрали місцевому греко-катол. парохові 960 зол., годинник, перстень і втікли. Поліція шукає за грабіжниками.

— Краєва хроніка. В Мільчицях пов. Рудки згоріла стодола зі збіжжам ф. Місевича. Поліція арештувала під замітом підпалу три особи з родини Ф. Клісовського, якого суд засудив на 6 місяців вязниці за крадіж на шкоду Місевича. — В Конюшках Семянівських пов. Рудки згорів дах хати Сенька Дзюбана. Пожежу спричинив 10-літній син Микола внаслідок необережности з бензиною.

— Багацтва наших земель. Ґеольоґічні досліди, що їх від довшого часу ведуть над Бугом, довели до відкриття покладів вугілля біля Сокаля. Верчення виказали, що там находиться високовартісне вугілля, так званий антрацит, своїм складом дуже подібний до вугілля Донецького Басейну. Досі ще не провірено величини сокальських покладів, але з весною 1939. року урядова комісія польських фахівців робитиме глибокі та широкі верчення. Вона вирішить, чи біля Сокаля повстане новий вугельний басейн. — Одночасно з сокальськими дослідами, польські інжинірі ведуть ґеольоґічні розкопи в околицях Бучача та Незвиськ. На цих областях шукають міди, у звязку з відкриттям слідів передісторичних риб у тих околицях, на які натрапив один палеонтольоґ і при цьому знайшов мідяну руду. Якісно найдені кусники міди дорівнюють німецькій руді з Мансфельду в горах Гарцу. Коли ці розкопи виявлять, що в надрах галицької землі криються у великій кількости згадані мінеральні поклади, то це буде ще один доказ, яка багата нгша земля на цілому свому етноґрафічному просторі. Бо на території Наддніпрянської України є аж 10 тисяч родовищ ріжноманітних корисних копалин, передовсім залізної руди, каоліну, марґанцю, вугілля, ґрафіту, ртути та соли. Щодо вугілля, то його є аж 83 міліярди тон в одному тільки Донецькому Басейні.

— Обкрадали каплички і церкви. Поліція арештувала трьох малолітніх хлопців: 13-літнього М. Волчика, його 15-літнього брата Тадея з Варшави і 14-літнього Йосифа Венґровського з Костян за систематичне обкрадання капличок і церков у Динівщині, Добромильщині і Ліщині.

— Сензаційний процес за сфальшування завіщання сина царя. Перед париським судом почалася у понеділок 14. ц. м. сензаційна розправа перед судом у Парижі проти 80-літнього російського еміґранта Олександра Старіцького, який перед війною був одним з найбільше відомих правників нотарів у Петербурзі, за сфальшування завіщання адмірала Алексеєва. Адмірал був намісником Кавказу і природним сином царя Олександра III. Алексеєв помер бездітно в 1917 р. і залишив велитенський маєток у Росії і 34 міліони франків у банку Морґана в Парижі. До 11-ох років ніхто не зголошувався за спадщиною. Щойно в 1928 р. колишня приятелька адмірала пані Вольфсфельд і син б. управителя дібр Алексеєва Деренс зголосились до париського суду і предложили завіщання, що його нібито зладив адмірал Алексеєв у нотаріяльній канцелярії Старіцького в Петербурзі з печаткою Старіцького того змісту, що всі добра в Росії записано добродійним товариствам у Росії, а всі гроші — пані Вольсфельдовій і Деренсові. Сестра покійного адмірала, яка перебуває на еміґрації, заперечила автентичність завіщання. Одначе париський суд, переслухавши Старіцького як свідка, признав автентичність завіщання. На тій основі виплачено двацятькілька міліонів з 34-ох міліонів франків двом російським авантурникам: батькові і синові — Хасіновим, які в порозумінні з Вольсфельдовою, Деренсом і Старіцьким сфальшували завіщання. Авантурники виплатили Вольсфельдовій 6 міліонів франків, Деренсові і Старіцькому по півтора міліона. Старіцький живе у Парижі у великій нужді, бо більшу частину мусів віддати своїй жінці, яка загрозила, що повідомить про все поліцію. Діставши гроші Старіцька покинула свого чоловіка. Старіцький зізнав, що сфальшував завіщання тому, що адм. Алексеєв, як його добре знайомий, дійсно задумував записати гроші своїй приятельці. Головні фальшівники завіщання Хасінови були ще перед кількома тижнями в Парижі, а тепер за ними слід пропав.

— Запір. Свідоцтва лікарських повар стверджують успішне ділання природної гіркої води **„Францішка Йосифа"**.

З судової салі.

„ІКЦ" ПРОТИ „ДІЛА".

Свого часу „Діло" принесло замітку нашого варшавського кореспондента про те, що маніфестанти за заользанським Шлеськом та спільною границею з мадярами уладили перед варшавським відділом „ІКЦ" на Краківському Передмісті демонстрацію, вибиваючи шиби та викрикуючи під адресою „ІКЦ" „здрайца" і тп. оклики. Ця демонстрація відбулася у звязку з приязними супроти чехів статтями, які прийшли були в „ІКЦ" несподівано після довгої таноторійно відомої протичеської кампанії того часопису. Наш кореспондент зареєстрував при цьому варшавську поголоску, яка такий зворот у підході до чеських справ пояснювала здогадним переходом частини уділів того видавництва в руки одного чеського підприємства. „ІКЦ" почувся тією заміткою та подібним зворотом в одній статті, теж надісланій [illegible]

тільки
крем магістра В. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО
HALINA Nr. 1
усуває радикально Весняники плями і т. п.
Крем Halina Nr. 2
(півтовстий)
плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

ви, ображеним, висипався відразу на „Діло" з грубою лайкою, у питомому ікацовому стилі, та заскаржив відповідального редактора „Діла" **дир. О. Костика** до суду.

У четвер 17-го ц. м. в год. 10 ранку відбулася судова розправа перед суддею **д-ром Льокером.** „ІКЦ" заступав д-р Ян Перацький, обвинуваченого боронив особисто през. д-р **Кость Левицький.** Обвинувачений заявив, що даної замітки він не читав, бо того дня був занятий при направі машини до складання, крім того він почувався погано, будучи довгий час раніш поважно хворим і тому вийшов виїмково швидше до дому. Переслуханий у характері свідка **ред. Іван Кедрин** потвердив зізнання обвинуваченого, який зрештою завжди редакційний матеріял переглядає, маючи змогу робити це як директор друкарні „Діла". Редакція сама до тієї замітки особливої ваги не привязувала, подаючи її як реєстрацію цікавої варшавської поголоски і то в гіпотетичній формі. Про демонстрацію під варшавською філією „ІКЦ" була звістка у ріжних газетах.

Суддя д-р Льокер виступив з ініціятивою, щоб справу мирно поладнати зголошенням якоїсь заяви. Адв. д-р Перацький і ред. Кедрин заявили, що цієї справи не можуть відразу рішити та мусять порозумітися — один із видавцем „ІКЦ", другий з видавцями та Редакцією „Діла", зокрема з автором тієї замітки. Тому, що другий свідок ред. І. Німчук, не явився будучи недужим, суддя відложив розправу до четверга 24-го ц. м.

ДОМАГАЄТЬСЯ 12.000 ЗОЛ. РЕНТИ.

Перед суддею окружного суду у Львові Залеським відбулася перша розправа з позву п-і Гладкої проти пізваної партії УНДО у справі виплати 12.000 зол. ренти. Позовниця домагається відшкодування від партії УНДО тому, що партія не зголосила своєчасно чоловіка позовниці бл. п. Гр. Гладкого до Суспільної Обезпечальні і ця остання відмовилась платити пізваній вдовині ренту у висоті 100 зол. місячно. Суддя відложив розправу аж доки не надійде з міністерства справедливости відповідь, чи політична партія, себто пізване УНДО має правну особовість. Позовницю заступає адвокат м-р Райзлер, пізвану партію адв. д-р Ст. Біляк.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ПРИГОДИ ТОМИ СОЄРА".

Незвичайно популярна, перекладена на багато мов повість Марка Твайна надається на фільмовий сюжет не менше, як Дікенсовий „Давид Коперфільд". Це ідеальна фільма для молоді, ні трохи не підсолоджена, щоб показати шкільній дітворі зразки чемненьких хлопців, а наївна, природна з типами легкодухів, збиточників і „маминих" синків. Тип молоденького Соєра єднає в собі доброту серця з нахилами такими характеристичними для більшости хлопців, що кожний із нас напевне знайде у своїх споминах деякі подібні переживання. Збитки у школі, дома і поза домом складаються на головну тему цілої низки веселих і зворушливих сцен. Фільма колірова, діти-актори свобідні і природні.

Спорт.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Змагання обох дружин відбудуться в неділю 20. ц. м. на грищі Чорних **у год. 13.30 пополудні**. Обі дружини виступлять в найкращих складах.

ЗОРЯ — ҐРАФІКА.

Змагання за мистецтво Б-кляси обох дружин відбудуться цієї неділі на грищі РКС-у (Богданівка) в год. 10. рано.

СТАРТ НАШИХ БОКСЕРІВ ДО МИСТЕЦТЬ.

В неділю 20. ц. м. виїдуть боксери України до Рашева, де будуть змагатися з дружиною ГЦП Ресовія за мистецтво Б-кляси. Ці змагання будуть мати для України доволі велике значіння, бо Ресовія є майбутнім для України найгрізнішим конкурентом у мистецтві. [illegible]

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 18. XI. год. 7.30 веч. „Закохана королева“.

Субота 19. XI. год. 7.30 веч. „Галузка розмарину“.

Неділя 20. XI. год. 12. впол. „Королева Рак“; год. 3.30 попол. „Галузка розмарину“; год. 7.30 веч. „Закохана королева“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЖОВКВА:
18. XI. Орфей у пеклі.
19. XI. Найвірніший чоловік.
20. XI. Слово о полку Ігоревім.
21. XI. Пригода в Черні.
22. XI. Зоря над Почаєвом.
23. XI. Лісова пісня.

Український Театр Стадника (сеніора).

ЯНІВ (коло Теребовлі):
18. XI. Вітуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Пригода Томи Соєра“ (на основі Твейна).

АТЛЯНТИК: „Булю“, екзотична фільма.

БАЛТИК: „Наверасний грішник“.

ВАНДА: „Чарівниця в Салем“, „Кід Галагад“.

ҐРАЖИНА: „Парижанка“ з Даніелею Даріє.

ЕВРОПА: „Вязниця без крат“.

ЕМПІР: „Царівна Сніжинка“ Вальта Діснея.

КАСІНО: „Товаріщ“ (Кольбер, Боєр).

КОПЕРНИК: „Ультимат“ з Дітою Парльо та колірові додатки.

МАРУСЕНЬКА: „Професор Вільчур“.

МЕТРО: „Дівча з Пратеру“, „Провалля грози“.

МІРАЖ: „Порт Артур“ із Даніелею Даріє, Ад. Вольбріком.

ПАКС: „Для тебе, Маріє...“ (Беніяміно Джилі).

ПАЛЯС: „Границя“.

МУЗА: „Розалія“.

РАЙ: „Верес“.

РІЯЛЬТО: „Я помилився“.

РОКСІ: „Олімпіяда“

СВІТ: „Серце і шпада“, „Дочка генерала Панкратова“.

СТИЛЕВЕ: „Марко Польо“ і ревія з Фодішевським.

ТОН: „Смертельні вороги“ (Кен Мейнард), „Шікаго“.

УТІХА: „Відділ сміливих“.

ХИМЕРА: „Ля Габанера“ (Зара Леандер).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
Італія: Верона, Мантуа, Озеро Гарда.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайя і Син)
„Єгипет: Каіро, Олександрія, Мар-Саба, Теби“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 18. листопада 1938.

7.00 Раніший денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Здоровля у сільській хаті, ради, вістки, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Катеринка“ Бол. Пруса, авд. для старших дітей, 11.25 Твори Россінія та Моцарта, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з плит (хор ім. Лисенка, Крушельницька, Хор Котка)**, 14.30 Фрагмент із книжки Ст. Василевського „Дуже приємне місто“, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Істор. загадка, авд. для молоді, 15.25 Спортовий порадник, 15.35 Музика у вик. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.25 Гутірка з хорами, 16.35 Пісні у вик. Сергія Беновія, 16.50 Чи можна любити чужу дитину як свою, 17.00 Григові твори у вик. симф. орх., 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Хроніки спів. і муз. т-в: Вступне слово, орх. твори, пісні у вик. муж. хору, 18.20 Театр Уяви: „Видужання“, 19.10 В сумерку, концерт сальон. орх., форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт, орх., скрипка, 22.30 Знання та книжка: Збірний твір учених, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформаційна авд., 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Віденські оперетові композитори, з пл. (подає Варшава II).

Субота, 19. листопада 1938.

7.00 Раніший денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розривкова музика, з пл., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Пісні без слів, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика у вик. орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Томцьо Палюх на дні моря“ авд. для дітей, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.25 Літер хроніка, 16.35 Спів. рецитал Вод. Лядіса (тенор) у супр. форт., 17.15 Устрій державн тканок, 17.25 „Візів коток на пліт“, муз.-літ. авд., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Польська преса у закордоні, авд. для молоді, 19.15 Розр. концерт: орх., П. Крушевський бас, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Танц. музика, 21.50 Концерт у вик. орх., форт., скрипка, 22.55 Інформ. авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танц. музика у вик. орх. (подає Варшава I Рашин).

Неділя, 20. листопада 1938.

7.20 Музика у вик. орх., 8.00 Раніший денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Огляд ринків рільних продуктів, капеля, спів, 8.45 Ранок хлібороба, Кооперація, 9.15 Трансм. із роковин оборони Львова, 11.45 Освітні авдиції, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. поранок у вик. симф. орх., спів, 13.05 Львів від 1918—1938, відчит през. Ол. Островського, 13.15 Музика у вик. орх., спів, 14.40 Львівський листопад, словно-муз. авд. для дітей, 15.00 „Оборонці“ словно-муз. авд., 15.30 Золота книга громад, промова воєводи Білина, 16.30 Класичні строфи, муз. поема Район'ольда Гана, на сопран, альт, тенор, баритон і міш. хор у супр. форт., 17.00 „Сонце над морем“ авд. К. Броньчика, 17.30 Концерт орх., хор, солісти, у перерві соло гол. 18.25 Хвилина біора студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця під левом“, авд. 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спортові вістки, політ. огляд, веч. денник, звуковий тижневик, програма на завтра, 21.20 Форт. музика, 21.40 Літ.-муз. авд., 22.30 Танц. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танц. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 18. листопада 1938.

БЕРЛІН 10.00 Для дітей, 16.00 Неапольські образки, 17.00 Тріо, 18.00 Увертюри і танки, 20.10 21.00 „Дерфлінгер“ муз. комедія Вальтера Кольо, БЕРОМІНСТЕР 20.00 21.00 22.00 „Масковий баль“ оп. Верді, ВІДЕНЬ 16.00 Орх. концерт, 18.00 Молодь грає і співає, 18.45 Австрійські пісні, 20.10 21.00 Симф. концерт, 22.30 „Тридцятьтри варіяції ц-дур на тему Діябелія“, Бетовена, ДРОЙТВІЧ 20.00 Свінг мюзік, ЛІЛЬ 21.30 22.00 23.00 „Льоенгрін“ оп. Вагнера, ЛЯЙПЦІҐ 20.10 21.00 Шубертівський концерт, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 11.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 21.15 Пісні, 20.00 Орх. концерт, 21.30 22.00 Програма, опісля театр уяви: „Чорний Наполеон“ драма П. Оріґота, РИМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Гарна вереснева неділя“ ком. Бетія, опісля танц. музика, РАДІО РОМАНІЯ 19.30 20.00 21.00 22.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера, СОФІЯ 17.30 Легка музика, 18.00 Популярна музика, 19.00 20.00 21.03 „Норма“ оп. Белінія, СТОКГОЛЬМ 15.40 Пісні, 17.05 Нар. музика, 18.00 Популярний концерт, 19.50 20.00 Хор, нар. пісні, 20.55 Концерт на скр. і орх. д-дур Брамса.

Субота, 19. листопада 1938.

БЕРЛІН 15.30 Концерт молоді, 18.00 Муз. дрібнички, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 Давні улюблені мельодії, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Концерт симф. орх., 14.10 15.10 Розр. музика, 15.30 Діти грають, 18.15 Розр. музика, 19.00 Пісні, 20.10 21.00 Веселий вечір, 22.30 „Завтра неділя“ розр. концерт, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Форт., 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера, ГІЛЬВЕРЗУМ I 19.55 20.00 21.00 22.00 23.00 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта, ЛІЛЬ 20.00 „Ін ні до вартуш“ ком. оп. Пієрна, 21.00 Камер. музика, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера, РАДІО ПАРІ 18.15 21.15 Пісні, 19.15 Для дітей, 21.30 22.00 Театр Уяви, 23.05 Концерт симф. музики, РИҐА 18.25 Лотиська хоральна пісня, 18.40 Лотиська сальон. музика, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Камер. музика, СОФІЯ 17.30 Концерт військ. орх., 18.15 Популярна музика, 19.00 Концерт квартету мандолінистів, 19.30 Спів, 20.00 Скрипка, 20.55 21.00 Концерт, 21.45 22.00 Легка музика, СТОКГОЛЬМ 16.30 Орг. музика, 21.30 Концерт солістів, 22.45 Пісні у вик. вок. квартету.

Неділя, 20. листопада 1938.

БЕРЛІН 15.30 Бетовенові твори, 18.00 Шубертівський концерт, 19.20 Військ. орх., 20.10, 21.00 Концерт романтичної музики, БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 19.00 Концерт форт. дуету з участю Бартока, 20.00 Композиторський концерт Владіґерова, 21.30 22.00 Симф. концерт, БРЕСЛЯВ 20.10 21.00 „Реквієм“ Брамса, ВІДЕНЬ 9.30 Мандолінисти, 13.00 Розр. концерт, 15.30 Смичк. квартет а-дур Дочнанія, 16.00 Орх., сол., 19.00 Вояцькі пісні у вик. хору, 20.10 21.00 22.00 „Каліостро у Відні“ оп. I. Штравса, КЕНІҐСБЕРҐ 20.10 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІҐ 18.40 Концерт квартету, 19.00 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІҐ 18.40 Концерт квартету, 19.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.00 18.00 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, РАДІО ПАРІ 18.00 Дитячі пісні, 18.15 19.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Дон Паскале“ оп. Доніцетія, СТОКГОЛЬМ 16.00 Пісні, 22.30 Скрипка, форт.

Користайте з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.
Перфумерія **С. ФЕДЕР**
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Леґіонів.

БАЗАР
ГАЛАНТЕРІЯ КООП.
Кооп. „Базар“
у Львові, вул. Руська ч. 3
ПОРУЧАЄ: мужеську і дамську білизну, панчохи, скарпитки, шалики, рукавички і светери. — Великий вибір від найдешевших до найвибагливіших. Солідні ціни.

Радіокутик.

ГОВОРЕНІ КНИЖКИ.

Річний звіт англійського інституту для сліпих подає цікаві подробиці про розвиток говорених книжок, що складаються з награних кружків, яких репродукція триває 25 хвилин. Є вже 183 таких „книжок“, при чому 2.000 приміряків за рік розподілено безплатно поміж 800 сліпих. В минулому році награно 45 нових книжок. Важна річ при тих нових награваннях — відповідний добір голосів осіб, що начитують, тому що при повільному темпі награвань, високі тони не виходять добре. Виявилося, що жіночі голоси для того невідповідні. Тому Т-во ББК підшукало відповідні мужеські голоси. По натисненні спеціяльного гудзика „читач“ може негайно перервати награвання книжки.

ІСТОРИЧНИЙ ЯХТ МАРКОНІЯ.

Італійське Т-во Марконія подарувало державі радіовий апарат, якого вживав Марконі на яхті „Електра“. Адмірал Пессіо, начальний директор П. і Т. та багато представників влади поїхало до Ґенуї на святочне приняття дарунку. Свято відбулося в порті, де в часі історичних експериментів радіової комунікації між Ґенуєю та Сиднеєм стояла на якорі яхт „Електра“. Останньо уповажнено міністерство транспортів, щоб почало переговори в справі закупу яхту „Електра“ для держави.

БІРЖА

Львів, 17. листопада 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 90.32—89.95. Доляри америк. 5.31.00—5.28.50. Доляри канад. 5.28.00—5.24.00. Флорени гол. 290.04—286.10. Франки фр. 14.13—13.91. Франки шв. 121.00—119.50. Фунти анг. 25.3?—24.86. Гульдени данц. 10.?25—99.75. Корони чеськ. 10.75—10.40. Корони дуж. 113.2?—110.95. Корони норв. 128.7?—126.1?. Корони шв. 130.54—127.75. Ліри італ. 19.60—19.00. Марки фінляв. 11.19—10.?. Марки нім. срібні 92.0?—90.00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 67.20—64.25, 3 інв. I ем. 85.50 серія нелот. ем. 82.75 серія 91.25. 5. конвер 68.?8. 4 прем. дол. 41.75. I консолід. 68.25—66.75.

Акції.

Банк Польський 131.00 Цукор 30.? Вугіль 35.?0—34.50, Ліпьпоп 88.?5—?. Островець 61.30, Стараховичі 43.75.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, дня 17. листопада 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.?? зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3.?0 зол.
молоко 18—19 сот.
копа яєць 1.?? зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця сильна.

Оповістка.

Софія Володимира з Мартинюків і Іван Малиновський в Станиславові злож... ли в Кружку Р. Ш. ім. М. Шашкевича в Станиславові квоту 20.00 зол. (двадцять золотих), з нагоди свого вінчання, що відбулося 30. жовтня 1938 р. у Львові. На цьому місці Старшина Кружка складає жертводавцям щиру подяку.

КУПНО — ПРОДАЖ

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ шамотові ... крашні, закордонні Рентшер, Леґіонів ... 2851 14

ВОВНЯНІ БОНЖУРКИ теплі ... 9.80, 10.80, 11.80, 14.90, фланелеві ... піжами 9.80, 10.80, 11.80, вовняні ... рожі 9.80, 11.80. Фабрика білля „...“ Львів, Сикстуська 2. 2298 1?

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошені шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. ?00—
Остання сторінка 1/2	зол. 2?0—
Остання сторінка 1/4	зол. 1?5—
Остання сторінка 1/8	зол. 7?—